II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 19. september 2012

om foranstaltningerne til fordel for *ELAN* d.o.o. SA.26379 (C 13/10) (ex NN 17/10) gennemført af Slovenien

(meddelt under nummer C(2012) 6345)

(Kun den slovenske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2014/273/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

efter at have opfordret de interesserede parter til at indsende deres bemærkninger i henhold til ovenstående bestemmelse ([1]), og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

(1) Den 10. juli 2008 indgav *Marker Völkl International GmbH* (i det følgende benævnt »klager«), en tysk skiproducent, en klage med påstand om, at Slovenien havde ydet statsstøtte til selskabet *Elan* d.o.o. (i det følgende benævnt *Elan*; da klagen blev indgivet, var selskabet kendt under navnet *Skimar* d.o.o.). Kommissionen fremsendte flere anmodninger om oplysninger til Slovenien, som Slovenien besvarede med breve af 14. oktober 2008, 30. januar 2010 og 22. februar 2010. I november 2009 sendte Kommissionen også en anmodning om oplysninger til klager, som vedkommende besvarede den 5. marts 2010.

(2) Ved brev af 12. maj 2010 informerede Kommissionen Slovenien om, at den havde truffet afgørelse om at indlede den procedure, der er fastlagt i artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, med hensyn til støtten.

(3) Kommissionens afgørelse om at indlede proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ([2]). Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til foranstaltningerne. Kommissionen modtog ingen bemærkninger fra tredjeparter.

(4) Efter indledningsafgørelsen indgav Slovenien yderligere oplysninger ved brev af 9., 10. og 16. juni 2010 (sidstnævnte med bilag dateret den 26. maj, 28. maj, 31. maj, 2. juni og 14. juni 2010). Den 16. august 2011 sendte Kommissionen en anmodning om oplysninger til de slovenske myndigheder, som de besvarede ved brev af

([1]) EUT C 223 af 18.8.2010, s. 8.
([2]) Se fodnote 1.

10. oktober 2011. En række bilag til dette brev blev indgivet den 11. oktober 2011. Efter et møde mellem Kommissionens tjenestegrene og selskabets repræsentanter indgav Slovenien yderligere oplysninger ved brev af 6. marts, 30. marts, 13. april, 16. april, 23. april, 10. maj, 15. maj og 30. maj 2012.

2. **BESKRIVELSE AF STØTTEN**

2.1. STØTTEMODTAGEREN

(5) *Elan*, et kapitalselskab, producerer skiudstyr og marine fartøjer som f.eks. lystbåde. Selskabet er beliggende i Begunje na Gorenjskem, Slovenien, der som helhed er berettiget til regionalstøtte i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF ([3]). *Elan* har i øjeblikket ca. 460 ansatte og har to hoveddivisioner: en vintersportsdivision og en marin division. Selskabet har kun et enkelt datterselskab i Slovenien, *Elan Inventa* d.o.o. (sportsudstyr) og en række handelsselskaber i andre lande.

(6) Indtil juni 2010, og da de omhandlede foranstaltninger blev ydet, var *Elan* organiseret på en anden måde. Det bestod af moderselskabet *Elan*, der havde kapitalandele i fire datterselskaber:

— *Elan* d.o.o. (i det følgende benævnt *Elan Winter Sport*), hvori *Elans* vintersportsaktiviteter var organiseret. *Elan Winter Sport* havde igen andele i flere handelsselskaber

— *Elan Marine* d.o.o. (i det følgende benævnt *Elan Marine*), hvori *Elans* marine aktiviteter var organiseret. *Elan Marine* havde igen kapitalandele i flere datterselskaber, som f.eks. *Elan PBO* (100 %) *Elan Marine Charter* (100 %) og *Elan Yachting* d.o.o. (100 %)

— *Elan Inventa* d.o.o. (sportsudstyr)

— *Marine Nova* d.o.o. (ikke-erhvervsdrivende selskab).

(7) *Elan* er statsejet. I dag ejes det 66,4 % af *Posebna družba za podjetniško svetovanje, d.d.* (i det følgende benævnt *PDP*), et finansielt holdingselskab, der ejes af tre statsejede fonde. Andre 25 % af andelene i *Elan* indehaves af *Triglav Naložbe, finančna družba, d.d.* (i det følgende benævnt *Triglav Naložbe*, et finansielt selskab for et primært statsejet forsikringsselskab). De sidste 8,6 % indehaves af *Prvi pokojninski sklad*, som er en statsejet pensionsfond (se afsnit 2.2 for en detaljeret beskrivelse af *Elans* kapitalejere). Da de omhandlede foranstaltninger blev iværksat, var også *Elan* primært statsejet. Dets ejerstruktur var dog lidt anderledes (se også afsnit 2.2).

(8) Med hensyn til *Elans* finansielle situation var selskabet efter et vanskeligt år i 2004 overskudsgivende i 2005 og 2006, og omsætningen var stigende. Selskabets situation begyndte at blive svækket i 2007 med faldende omsætning og nettotab i 2007 og 2008. En mere detaljeret vurdering af *Elans* finansielle situation findes i betragtning (68)-(74).

(9) *Elan* er i øjeblikket ved at blive privatiseret. Den største kapitalejer *PDP* agter at sælge sin andel i selskabet og forhandler i øjeblikket med potentielle tilbudsgivere.

2.2. STØTTEMODTAGERENS NUVÆRENDE KAPITALEJERE OG KAPITALEJERE, DA FORANSTALTNINGERNE BLEV YDET

(10) Da ejerstrukturen og identiteten af *Elans* ejere og deres ledelsesstruktur er relevant for spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningerne til fordel for *Elan* indebærer anvendelse af statsmidler og kan tilregnes staten, gives der i det følgende en kort beskrivelse af hver ejer efterfulgt af en oversigt over de andele i *Elan*, som de hver især har været indehaver af i tidens løb. Det bør bemærkes, at *Elans* ejerstruktur ændredes i perioden mellem den første kapitaltilførsel i 2007 (foranstaltning 1) og den anden kapitaltilførsel i 2008 (foranstaltning 2), og at der siden er sket yderligere ændringer. Se betragtning (19)-(22) for yderligere detaljer.

([3]) Retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013, EUT C 54 af 4.3.2006, s. 13.

2.2.1. **Beskrivelse af Elans kapitalejere**

KAD

(11) *Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.* (i det følgende benævnt *KAD*) er et aktieselskab, hvis eneaktionær er Slovenien. *KAD* forvalter statslige pensionsfonde og aktiver for Slovenien. Det er også ansvarligt for privatiseringen af statsejede aktiver. *KAD* er omfattet af den slovenske selskabslov (*ZGD-1, Zakon o gospodarskih družbah*). *KAD* har i overensstemmelse hermed et forretningsudvalg, en bestyrelse og en direktion. Den slovenske regering udpeger alle 15 medlemmer af forretningsudvalget (hvoraf fem repræsenterer pensionerede og invalide arbejdstagere, fem repræsenterer arbejdsgivere og forsikrede, og fem repræsenterer den slovenske regering) og alle ni medlemmer af bestyrelsen. Repræsentanter for regeringen indbydes til forretningsudvalgets møder.

KAD-PPS

(12) *Prvi pokojninski sklad* er Republikken Sloveniens primære pensionsfond (First Pension Fund), hvilket betyder, at den er 100 % statsejet. *KAD* forvalter denne pensionsfond og kontrollerer også *PPS*'s andel af *Elan* (i det følgende benævnt *KAD-PPS*).

DSU

(13) *Družba za svetovanje in upravljanje,* d.o.o. (i det følgende benævnt *DSU*) er et 100 % statsejet kapitalselskab, som varetager ledelses- og rådgivningsopgaver. Det er bl.a. ansvarligt for privatiseringen af statsejede aktiver. *DSU* har en bestyrelse, som består af tre medlemmer. De to udnævnes af den slovenske regering, og det sidste udnævnes af selskabets medarbejdere. Indtil medarbejderne har udnævnt deres repræsentant, udpeger Slovenien også det tredje medlem. Bestyrelsen udpeger selskabets direktør, som er ansvarlig for *DSU*'s virksomhed.

Zavarovalnica Triglav

(14) *Zavarovalnica Triglav, d.d.*, (i det følgende benævnt *Zavarovalnica Triglav*) er et selskab, der tilbyder alle former for skades-, livs-, sundheds- og ulykkesforsikringer. 67,7 % af dets aktier indehaves af selskaber, som igen direkte eller indirekte har staten som majoritetsejer. Da foranstaltningerne blev ydet, var hovedaktionærerne i *Zavarovalnica Triglav*: *Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje* (i det følgende benævnt *ZIPZ*, instituttet for pensions- og uarbejdsdygtighedsforsikring), 100 % statsejet, som har en andel på 34,5 % i *Zavarovalnica Triglav*; *Slovenska odškodninska družba, d.d.* (i det følgende benævnt *SOD*, det slovenske skadeserstatningsselskab), 100 % statsejet, som har en andel på 28,1 % i *Zavarovalnica Triglav*; *NLB, d.d.*, 50 % statsejet, som har en andel på 3,1 % i *Zavarovalnica Triglav*, og *HIT d.d.*, 100 % statsejet, som har en andel på 1,1 % i *Zavarovalnica Triglav*. Ingen af de øvrige aktionærer i *Zavarovalnica Triglav* havde en andel, der oversteg 1,8 %, i selskabet.

(15) *Zavarovalnica Triglav* har en bestyrelse bestående af otte medlemmer og en direktion. De fem medlemmer af bestyrelsen repræsenterer aktionærernes interesser og vælges på *Zavarovalnica Triglavs* generalforsamling. De andre tre medlemmer repræsenterer medarbejderne.

Triglav Naložbe

(16) *Triglav Naložbe* er et finansielt selskab. På tidspunktet for den anden kapitaltilførsel ejede *Zavarovalnica Triglav* 80 % af kapitalandelene i *Triglav Naložbe*. Sidstnævnte er igen hovedsagelig statsejet (se betragtning (14)). De resterende interesser i *Triglav Naložbe* er spredt mellem individuelle investorer, og der er ikke nogen, der har en andel, som overstiger 0,67 %. *Triglav Naložbe* har en bestyrelse og en direktion. Bestyrelsen består af tre medlemmer og udpeges af *Triglav Naložbe*s bestyrelse.

PDP

(17) *PDP* er et finansielt holdingselskab, som blev etableret i juni 2009. Det ejes af tre statsejede fonde, nemlig *KAD*, *DSU* og *SOD*, og varetager omstruktureringsfunktioner på den slovenske stats vegne. PDP kan i henhold til kontrakt overtage ledelsen af kriseramte statsejede virksomheder, udøve alle stemmerettigheder, indsætte en bestyrelse og direktion og gennemføre genopretningsforanstaltninger på statens vegne ([4]). PDP har interesser i flere slovenske selskaber, der tidligere var ejet af halvoffentlige fonde ([5]), og leder efter strategiske investorer til nogle af dem.

KD Kapital

(18) *KD Kapital, finančna družba,* d.o.o. (i det følgende benævnt *KD Kapital*), et selskab med aktiviteter inden for kapitalinvestering. *KD Kapital* tilhører *Skupina KD*-koncernen ([6]) og er privatejet.

2.2.2. **Andele i Elan på forskellige tidspunkter**

(19) Da den første foranstaltning blev ydet i 2007, havde følgende selskaber andele i *Elan*: *KAD* (30,48 %), *KAD-PPS* (10,3 %), *DSU* (17,34 %), *Triglav Naložbe* (13,16 %), *Zavarovalnica Triglav* (11,89 %) og *KD Kapital* (16,83 %).

(20) I april 2008 solgte *KD Kapital* sin andel til *KAD*. Efter denne transaktion og på tidspunktet for den anden kapitaltilførsel havde følgende selskaber interesser i *Elan*: *KAD* (47,31 %), *KAD-PPS* (10,3 %), *DSU* (17,34 %), *Triglav Naložbe* (13,16 %) og *Zavarovalnica Triglav* (11,89 %).

(21) I 2010 overdrog *KAD* og *DSU* deres interesser i *Elan* til det finansielle holdingselskab *PDP*. I dag ejer *PDP* 66,4 % af andelene i *Elan*. *KAD-PPS* er indehaver af 8,6 %, og *Triglav Naložbe* 25 %.

(22) I tabel 1 gives der en oversigt over de enkelte selskabers andele på tidspunktet for foranstaltning 1, på tidspunktet for foranstaltning 2 og i maj 2012:

Tabel 1

(%)

Enhed	Foranstaltning 1 (januar 2007)	Foranstaltning 2 (august 2008)	Maj 2012
PDP (ejet af *KAD*, *DSU* og SOD, som igen ejes af staten)	0	0	66,4
KAD (100 % statsejet)	30,48	47,31	0
KAD-PPS (100 % statsejet)	10,30	10,30	8,6
DSU (100 % statsejet)	17,34	17,34	0
Triglav Naložbe (80 % ejet af *Zavarovalnica Triglav*)	13,16	13,16	25
Zavarovalnica Triglav (ejet af ZIPZ og SOD, som igen ejes af staten)	11,89	11,89	0
KD Kapital (privat selskab)	16,83	0	0
Statsejet i alt	**83,17**	**100**	**100**

([4]) »Structural Adjustments 2010 and 2011«, Sloveniens regering, oktober 2009, s. 12, på: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustmements_SLO_EN.pdf.

([5]) I december 2009 havde PDP interesser i 10 slovenske selskaber, der tidligere var ejet af *KAD*, *SOD* og *DSU*; jf. »Who we are« — PowerPoint-præsentation af PDP indgivet af de slovenske myndigheder.

([6]) http://www.kd-group.com/en/index.php.

2.3. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGERNE

2.3.1. **Kapitaltilførslen i 2007 (»foranstaltning 1«)**

(23) I 2006 udformede *Elan* et ambitiøst investeringsprogram for koncernen, som omhandlede investeringer i bygninger, anlæg og markedsføring af mærkevarer, baseret på en strategisk udviklingsplan for perioden 2006-2010 (udarbejdet af *Elans* bestyrelse i december 2005). For årene 2006-2007 planlagde man investeringer på 20,2 mio. EUR. For at finansiere disse investeringer foreslog *Elan* sine kapitalejere en kapitalforhøjelse på 20,2 mio. EUR. I mellemtiden begyndte *Elan* i løbet af 2006 at indkøbe nyt produktionsudstyr, hvilket også var i overensstemmelse med den strategiske udviklingsplan.

(24) Den 29. januar 2007 underskrev *Elan* og *Elans* kapitalejere en hensigtserklæring, hvori de aftalte, at kapitalejerne ville indskyde 10,225 mio. EUR i *Elan* (ca. halvdelen af de 20,2 mio. EUR, der var forventet i den strategiske udviklingsplan for 2006-2010). Hver kapitalejer accepterede at deltage i kapitalforhøjelsen i forhold til sin andel i *Elan*. Denne beslutning blev truffet på grundlag af en selskabsvurdering udarbejdet af den uafhængige konsulent […] (*) og en række andre dokumenter udarbejdet af *Elan* selv og *KAD*, ejeren af majoritetsandelen i *Elan*. […] beregnede selskabets dagsværdi på grundlag af gennemsnittet (for hver division) af i) den vægtede benchmarkede kursværdi i forhold til provenu af nylige handler, ii) kursværdi i forhold til indtjening for de pågældende selskaber i 2005 og iii) syv gange EBITDA-værdien, inkl. 25 % af de anslåede potentielle økonomiske besparelser. Den kortfristede rentebærende gæld og halvdelen af de identificerede investeringer, der ikke kunne finansieres af selskabets anslåede cash flow, blev trukket fra dette gennemsnit. *KAD*'s flash-estimat af *Elan*s værdi blev beregnet efter discounted cash flow-metoden (DCF-metoden) baseret på de prognoser, *Elan* havde fremlagt for sin bestyrelse.

(25) *Elan* havde inden dette, i maj 2006, oplyst selskabets kapitalejere, at der ville være behov for yderligere kapital for at realisere de nødvendige investeringer, selvom selskabet ville anbringe alle frie cash flows i investeringer omhandlet i den strategiske udviklingsplan for 2006-2010 ([7]). *Elan* udarbejdede efterfølgende, i november 2006, en mere detaljeret analyse af en kapitalforhøjelse ([8]), som fastslog, at investeringerne ville resultere i et kumulativt nettooverskud for vintersportsdivisionen på 15,4 mio. EUR i perioden 2006-2010, mens der uden kapitalforhøjelsen ville opstå et kumulativt nettounderskud på 4,8 mio. EUR. Den marine divisions kumulative nettooverskud for perioden 2006-2010 ville også blive højere med kapitalforhøjelsen (14,9 mio. EUR sammenlignet med 8 mio. EUR). Samtidig estimerede *KAD*, ejeren af majoritetsandelen i *Elan*, koncernens værdi til 22,8 mio. EUR. Bestyrelserne i *KAD*, *DSU*, *Zavarovalnica Triglav* og *Triglav Naložbe* godkendte kapitaltilførslen allerede i henholdsvis december 2006 og januar 2007.

(26) Formelt blev kapitalforhøjelsen bekræftet på generalforsamlingen den 25. oktober 2007. Kapitalejerne foretog deres betalinger den 15. november 2007 i forhold til deres ejerandele. Et beløb på 10,225 mio. EUR blev tilført *Elan*, som til gengæld gav et kapitalejerlån på 5,8 mio. EUR til *Elan Winter Sport* og et kapitalejerlån på 4,425 mio. EUR til *Elan Marine*. Disse kapitalejerlån blev senere omdannet til egenkapital i *Elan Winter Sport* og *Elan Marine*. Som beskrevet ovenfor fusioneredes *Elan Winter Sport* og *Elan Marine* ind i deres moderselskab *Elan* i juni 2010 (se betragtning (6)).

(27) Forsinkelsen mellem hensigtserklæringen og den formelle aftale mellem kapitalejerne skyldtes bl.a., at *KD Kapital*, *Elans* eneste private kapitalejer på daværende tidspunkt, som havde spærreminoritet, spærrede den formelle beslutning om kapitalforhøjelsen. *KD Kapitals* spærring skyldtes uenighed mellem *KAD* og *KD Kapital* om ændringer i *Elans* bestyrelse. I henhold til Slovenien ejede *KD Kapital* også halvdelen af en af *Elans* konkurrenter, *Seaway Group* d.o.o., og havde til hensigt at indsætte en repræsentant for *KD Kapital* i *Elans* bestyrelse. *KAD* kunne ikke acceptere dette på grund af *KD Kapitals* andel i *Seaway*. For at løse dette problem tilbød *KAD* i begyndelsen af oktober 2007 *KD Kapital* en put-option på den betingelse, at *KD Kapital* stemte for *KAD*'s forslag i forbindelse med uenigheden om bestyrelsesmedlemmer.

(*) Forretningshemmelighed.
([7]) Dokument af 30. maj 2006 udarbejdet af *Elan*s direktion vedrørende kapitalforhøjelsen i *Elan*s selskaber.
([8]) Brev fra *Elan*s direktion til KAD af 30. november 2006.

(28) Efter dette tilbud accepterede *KD Kapital* til sidst kapitalforhøjelsen, og som beskrevet ovenfor traf kapitalejerne den formelle beslutning i oktober 2007.

2.3.2. **Kapitaltilførslen i 2008 (»foranstaltning 2«)**

(29) Trods kapitalforhøjelsen i november 2007 førte den dårlige vintersæson 2007/2008 (som følge af den foregående »grønne« vinter i 2006/07) til yderligere vanskeligheder for koncernen. *Elan* stod over for insolvensbehandling i begyndelsen af 2008.

(30) Da *SKB banka d.d.* afviste at yde yderligere finansiering til *Elan* i begyndelsen af 2008, udøvede *KD Kapital* sin put-option i marts 2008 med virkning fra april 2008. *KAD* købte *KD Kapitals* andele og forøgede dermed sin andel i *Elan*. *Elan* har siden været et 100 % statsejet selskab (se betragtning (20)).

(31) For at håndtere den vanskelige finansielle situation udpegede *Elans* kapitalejere en ny direktion i april 2008. Direktionen indledte forhandlinger med bankerne for at nå til enighed om omlægning af bankernes tilgodehavender hos *Elan* og dermed undgå selskabets konkurs. Bankerne ville kun acceptere dette, hvis *Elans* kapitalejere indskød yderligere kapital i selskabet.

(32) På den baggrund anmodede *Elan* i marts 2008 sine kapitalejere om yderligere ny kapital. På baggrund af en langsigtet plan for *Elan* for perioden 2008-2012, som *Elan* havde udarbejdet i juni 2008 (i det følgende benævnt »den langsigtede plan for 2008-2012«), anmodede *Elan* specifikt sine kapitalejere om 25 mio. EUR i juni/juli 2008. *Elans* kapitalejere fandt, at den langsigtede plan for 2008-2012 var utilstrækkelig til at udgøre et grundlag for et indskud på 25 mio. EUR. Kapitalejerne var faktisk kun villige til at indskyde 10 mio. EUR og krævede, at *Elan* og selskabets banker indgik aftale om omlægning af *Elans* lån, som betingelse for kapitalforhøjelsen. Kapitalejerne anmodede også om en supplerende langsigtet plan for *Elan* ([9]). Efter denne anmodning udarbejdede *Elan* en yderligere genopretningsplan dateret den 8. august 2008 (i det følgende benævnt »genopretningsplanen«). *Elan* kunne dog ikke nå til enighed med bankerne om gældsomlægningen. Tværtimod indledte en af *Elans* kreditorer, nemlig *SKB banka d.d.*, en retssag for at håndhæve sine krav, og i august 2008 pålagde retten i Ljubljana *Elan* at betale dets gæld. Hvis dette pålæg var blevet håndhævet, var selskabet gået konkurs.

(33) *Elan* indkaldte derfor kapitalejerne til et hastemøde, som blev afholdt den 28. august 2008. På dette møde besluttede *Elans* kapitalejere efter forslag fra *KAD* at indskyde 10 mio. EUR i *Elan*, selv om kravet om, at *Elan* skulle nå til enighed om gældsomlægning med bankerne, ikke var blevet opfyldt.

(34) *KAD*'s bestyrelse godkendte kapitaltilførslen allerede inden kapitalejernes møde i august 2008. De øvrige kapitalejeres bestyrelser godkendte beslutningen om at indskyde 10 mio. EUR i *Elan* senest i begyndelsen af september 2008.

(35) Kapitalejerne foretog deres betalinger den 8. september 2008 i forhold til deres ejerandele. Som beskrevet i betragtning (6) var *Elans* vintersports- og marine aktiviteter organiseret i to datterselskaber, da foranstaltningen blev ydet, nemlig *Elan Winter Sport* og *Elan Marine*. Beløbet på 10 mio. EUR blev tilført *Elan*, som derefter indskød 5,924 mio. EUR i *Elan Winter Sport* og 4,076 mio. EUR i *Elan Marine*.

Den langsigtede plan for 2008-2012

(36) Den langsigtede plan for 2008-2012, som *Elan* udarbejdede i 2008, beskrev først *Elan-koncernens* økonomiske og finansielle situation. Den foreslog en række omstruktureringsforanstaltninger vedrørende *Elan Winter Sport* (justering af investeringer i tilknyttede virksomheder, lagerjusteringer og fratrædelsesgodtgørelser) og vedrørende *Elan Marine* (lagerjusteringer, fratrædelsesgodtgørelser og nedskrivning af produktionsudstyr). Ud over disse omstruktureringsforanstaltninger planlagde man følgende tiltag i forbindelse med *Elan Winter Sport*:

— forøgelse af medarbejdernes produktivitet og reduktion af antallet af medarbejdere fra 340 til 230 medarbejdere

— reduktion af antallet af varemærker

([9]) Se referat af det 134. møde i *KAD*'s bestyrelse, 4. juli 2008, dagsordenens punkt 2, afsnit 2.

— forbedringer af varesortimentet

— reorganisation af administrationen.

(37) For *Elan Marine* omfattede den langsigtede plan for 2008-2012 følgende tiltag:

— investeringer i et nyt joint venture, kaldet *Elan Yachts*, med aktiviteter inden for salg og udvikling af sejlbåde

— salg af motor- og lystbådsaktiviteter (*Elan PBO*) for [9,5-11,2] mio. EUR for at reducere *Elan Marines* gæld.

(38) Den langsigtede plan for 2008-2012 gav derefter prognoser for koncernen og dens datterselskaber, hvori det forudsattes, at ovennævnte omstruktureringsforanstaltninger og tiltag blev gennemført. I henhold til disse prognoser ville *Elan Winter Sport* blive rentabelt fra og med 2010, og *Elan Marine* ville blive rentabelt fra og med 2011. I planen konkluderedes det, at *Elan* havde brug for en kapitaltilførsel på [23-26] mio. EUR for at opfylde sine likviditetsbehov. Kun hvis denne likviditet blev tilført, kunne *Elan* levere et passende afkast til sine kapitalejere.

Genopretningsplanen

(39) Genopretningsplanen, som *Elan* udarbejdede i august 2008, præsenterede først *Elan-koncernens* organisation og den finansielle og økonomiske situation for *Elan Winter Sport* og *Elan Marine*, herunder en detaljeret analyse af passiver, omkostninger og indtjening. Derefter analyserede den *Elan Winter Sports* og *Elan Marines* aktiviteter fra januar til juni 2008. Endelig omhandlede planen selskabets genopretning. I henhold til planen kunne de tiltag, der blev foreslået i denne del, kun gennemføres, hvis ny kapital blev tilført *Elan*, og hvis bankgælden blev omlagt. De beløb, der krævedes, var dog ikke nævnt i genopretningsplanen.

(40) For *Elan Winter Sport* omfattede genopretningsplanen følgende foranstaltninger:

— […]

(41) For *Elan Marine* omfattede genopretningsplanen følgende foranstaltninger:

— […]

(42) Genopretningsplanen indeholdt derefter prognoser for 2008-2012, som viste, at *Elan Winter Sport* ville blive rentabelt fra og med 2010, og at *Elan Marine* ville blive rentabelt fra og med 2011.

3. **BEGRUNDELSE FOR INDLEDNING AF PROCEDUREN**

(43) Som beskrevet i betragtning (2)-(3) ovenfor traf Kommissionen den 12. maj 2010 afgørelse om at indlede en formel undersøgelsesprocedure (»indledningsafgørelsen«). I denne indledningsafgørelse vurderede Kommissionen foreløbig, at de to kapitaltilførsler udgjorde statsstøtte til fordel for *Elan Ski* og *Elan Marine*. Den udtrykte tvivl om, hvorvidt sådan statsstøtte kunne betragtes som forenelig med det indre marked. Kommissionen undersøgte indledningsvis, om støttemodtagerne var kriseramte.

3.1. KRISERAMT VIRKSOMHED

(44) I punkt 10 i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (rammebestemmelserne for redning og omstrukturering) fastlægges de omstændigheder, hvorunder et selskab kan antages at være kriseramt, f.eks. en betydelig reduktion af kapitalen. I indledningsafgørelsen vurderedes det, at *Elan Ski* og *Elan Marine* ikke opfyldt kriterierne i punkt 10 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. I henhold til punkt 11 i rammebestemmelserne kan en virksomhed alligevel anses for kriseramt, hvis de sædvanlige tegn på, at en virksomhed er kriseramt, er til stede. I lyset af *Elan*-koncernens voksende underskud, faldende omsætning og vanskelige finansielle situation fandt Kommissionen, at *Elan Ski* og *Elan Marine* kunne anses som kriseramte, i hvert tilfælde i 2007 og 2008.

3.2. FOREKOMST AF STATSSTØTTE

(45) Kommissionen vurderede først, om foranstaltningerne indebærer anvendelse af statsmidler, og om de kan tilregnes staten. Eftersom *KAD* er 100 % ejet af Slovenien, eftersom Slovenien udnævner alle medlemmer af forretningsudvalget og bestyrelsen, og eftersom den slovenske regering deltager i alle møder i forretningsudvalget og bestyrelsen, konkluderede Kommissionen foreløbig, at de foranstaltninger, som *KAD* gennemførte, indebærer anvendelse af statsmidler og kan tilregnes staten. Med hensyn til de foranstaltninger, der blev ydet af de andre ejere af

Elan, dvs. *KAD-PPS*, *DSU*, *Triglav Naložbe* og *Triglav Insurance*, konkluderede Kommissionen, at det under den formelle undersøgelsesprocedure skulle bekræftes, om de også indebar anvendelse af statsmidler og kunne tilregnes staten.

(46) Dernæst undersøgte Kommissionen, om foranstaltningerne tilførte støttemodtagerne en fordel. Den tvivlede på, at foranstaltningerne ville opfylde den markedsøkonomiske investortest. Den eneste private kapitalejer i *Elan*, *KD Kapital*, ønskede ikke at deltage i den første foranstaltning. Foranstaltningen var tilsyneladende ikke baseret på en forretningsplan eller andre oplysninger om det potentielle fremtidige investeringsafkast. På tidspunktet for kapitaltilførslen var støttemodtagerne tilsyneladende i finansielle vanskeligheder. Der deltog ingen private virksomheder i den anden foranstaltning. En langsigtet plan og en genopretningsplan blev ganske vist udarbejdet, inden kapitalejerne traf beslutning om kapitaltilførslen, men disse planer var ifølge kapitalejerne af *Elan* øjensynligt ikke tilfredsstillende. Da den anden foranstaltning blev ydet, befandt *Elan Ski* og *Elan Marine* sig stadig i finansielle vanskeligheder.

(47) Kommissionen fandt for det tredje, at de foranstaltninger, som Slovenien havde truffet, sandsynligvis ville fordreje konkurrencen og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, da der er samhandel mellem medlemsstaterne med skiudstyr og marine fartøjer.

3.3. STØTTENS FORENELIGHED

(48) Kommissionen vurderede foreløbig, om foranstaltningerne var forenelige i henhold til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. I medfør af deres vanskeligheder og den manglende tilstedeværelse af andre stærke selskaber i koncernen er *Elan Ski* og *Elan Marine* i princippet berettigede til rednings- og omstruktureringsstøtte. Da foranstaltningerne blev ydet i form af en kapitalforhøjelse, kan de ikke betragtes som redningsstøtte. Med hensyn til deres forenelighed som omstruktureringsstøtte, fremgik det ikke klart, om alle de krævede betingelser var opfyldt. Det var navnlig uklart, om støtten var begrænset til et minimum, og der forelå ikke oplysninger om eget bidrag og kompenserende modydelser.

(49) Kommissionen undersøgte også foreløbig, om foranstaltningerne kunne betegnes som forenelig regionalstøtte. Begge støttemodtagere er beliggende i en region, der er berettiget til støtte i henhold til artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF, men det var ikke klart, om de var berettigede til sådan støtte, da begge støttemodtagere var kriseramte, da foranstaltningerne blev ydet.

4. **BEMÆRKNINGER FRA SLOVENIEN**

(50) Slovenien indgav sine bemærkninger ved breve dateret den 9., 10. og 16. juni 2010. Yderligere oplysninger blev fremsendt den 10. oktober 2011 og ved breve dateret den 6. marts, 30. marts, 13. april, 16. april, 23. april, 10. maj, 15. maj og 30. maj 2012 (se betragtning (4)).

(51) I henhold til Slovenien udgør foranstaltningerne ikke statsstøtte, da de ikke indebærer anvendelse af statsmidler og ikke kan tilregnes staten. Selv hvis de opfyldt disse krav, ville foranstaltningerne ikke tilføre støttemodtageren en fordel, da Slovenien handlede i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip. Slovenien oplyser endvidere, at foranstaltningerne ikke påvirker handelen eller fordrejer konkurrencen, eftersom markedet for vintersportsudstyr i henhold til Slovenien er særdeles konsolideret med tendens til yderligere konsolidering, og eftersom *Elan* kun var en svag konkurrent til de meget større aktører på markedet.

(52) Slovenien fremlægger ingen argumenter med hensyn til den potentielle forenelighed af foranstaltning 1 med det indre marked, hvis foranstaltningen udgjorde statsstøtte. Slovenien hævder, at foranstaltning 2 kan betragtes som forenelig i medfør af rammebestemmelserne for redning og omstrukturering.

4.1. FOREKOMST AF STATSSTØTTE

4.1.1. **Statsmidler og tilregnelse til staten**

(53) Slovenien fremfører, at staten ikke havde indflydelse på forhøjelsen af *Elan*s kapital.

(54) Slovenien minder om, at foranstaltninger skal ydes direkte eller indirekte ved hjælp af statsmidler, og at foranstaltningerne skal kunne tilregnes staten, for at de kan betegnes som statsstøtte. Slovenien er enig i, at betingelsen om »statsmidler« er opfyldt, hvis en medlemsstat har bestemmende indflydelse på en virksomhed. Hvis en medlemsstat har mulighed for at udøve bestemmende indflydelse på en virksomhed, kan det dog ikke automatisk antages, at den faktisk har udøvet en sådan indflydelse i et konkret tilfælde. I denne forbindelse henviser Slovenien til *Stardust Marine*-dommen ([10]), som fastlagde, at spørgsmålet om, hvorvidt en stat rent faktisk udøvede en sådan indflydelse, må vurderes på grundlag af en helhed af omstændigheder, nemlig navnlig om denne er integreret i den offentlige forvaltning, karakteren af virksomhedens aktiviteter, og om disse udøves på markedet under normale konkurrencevilkår med deltagelse fra private erhvervsdrivende, virksomhedens juridiske status og udstrækningen af de offentlige myndigheders kontrol med administrationen af virksomheden. Slovenien påpeger, at det skal tages i betragtning, om en virksomhed er et privatretligt organ.

(55) I den sammenhæng anfører Slovenien følgende argumenter for hver enhed, der deltog i kapitaltilførslerne:

(56) *KAD* er et privatretligt organ, der driver virksomhed på markedsvilkår. Selv om *KAD* er statsligt styret, kan det ikke på den grund alene konkluderes, at de omhandlede rekapitaliseringer kan tilregnes staten. Statens deltagelse i rekapitaliseringerne er ikke blevet påvist af følgende grunde: *KAD*'s aktiviteter er reguleret af den slovenske selskabslov (*ZGD-1, Zakon o gospodarskih družbah*); afhændelse af dets aktiver er ikke begrænset ved lov; *KAD* er alene finansieret ved udbytte, rente og anden indtjening, der genereres af investeringer og forretningsaktiviteter; beslutningen om rekapitalisering af *Elan* blev truffet af bestyrelsen, som træffer sine beslutninger uafhængigt. Staten har ganske vist overdraget forvaltningen af pensionsfonde og gennemførelsen af privatisering af virksomheder til *KAD*, men den offentlige interesse, der er knyttet til disse opgaver, kan ikke påvirke de foranstaltninger, som *KAD* træffer, på en sådan måde, at disse foranstaltninger kan tilregnes staten.

(57) *DSU* ejes direkte af staten, men er ikke finansieret af staten, og det har til formål at maksimere værdien af sine investeringer. Staten har ganske vist overdraget forvaltningen af pensionsfonde og gennemførelsen af privatisering af virksomheder til *DSU*, men den offentlige interesse, der er knyttet til disse opgaver, kan ikke påvirke de foranstaltninger, som *DSU* træffer, på en sådan måde, at disse foranstaltninger kan tilregnes staten.

(58) *Zavarovalnica Triglav* ejes kun indirekte af staten, og det driver virksomhed på markedsvilkår. Staten har ingen direkte indflydelse på dets aktiviteter. Medlemmerne af *Zavarovalnica Triglavs* bestyrelse vælges ganske rigtigt af dets aktionærer. De vælges dog som private enkeltpersoner, og ingen af dem har haft en stilling i den slovenske regering eller forvaltning.

(59) *Triglav Naložbe* ejes direkte af staten via *Zavarovalnica Triglav*. Det har til formål at skabe indtjening. Staten har ingen direkte indflydelse på *Triglav Naložbes* drift, og dets bestyrelse består af uafhængige private enkeltpersoner. *Triglav Naložbe* finansierede desuden rekapitaliseringen ved hjælp af et lån på markedsvilkår.

4.1.2. **Forekomsten af en fordel**

Foranstaltning 1

(60) I henhold til Slovenien udgjorde foranstaltning 1 ikke en fordel for *Elan* af følgende grunde: I december 2005 vedtog *Elan* en strategisk udviklingsplan for 2006-2010, der omfattede detaljerede udviklingsplaner for *Elans* daværende datterselskaber. Udviklingsplanen for 2006-2010 omhandlede investeringer i både vintersportsdivisionen og den marine division. For at gennemføre disse investeringer foreslog *Elan* i maj 2006 at forhøje *Elans* kapital i årene 2006-2009 med 20,2 mio. EUR. Kapitalejerne vurderede omhyggeligt dette forslag, og *Elan* forelagde dem dokumenter, som klart viste, at en sådan kapitalforhøjelse ville være gunstig for dem. *KAD*, ejeren af

([10]) Sag C-482/99. Frankrig mod Kommissionen (*Stardust Marine*), Sml. 2002 I, s. 4397.

majoritetsandelen i *Elan*, udarbejdede sin egen vurdering af den forslåede kapitalforhøjelse i november 2006 og konkluderede, at kapitalforhøjelsen ville være en sund investering. *Triglav Naložbe* undersøgte også *Elan*s prognoser og accepterede kapitaltilførslen på den baggrund. *Elan*s kapitalejere krævede desuden en uafhængig værdiansættelse af koncernen, og […] blev valgt til at udarbejde denne (se betragtning (24)). Denne værdiansættelse viste, at investeringer var nødvendige, og at investeringen under alle omstændigheder kunne blive dækket ved at sælge ejerandelene til dagsværdi til en strategisk partner.

(61) På baggrund af ovennævnte overvejelser undertegnede *Elan* og dets kapitalejere en hensigtserklæring i januar 2007, hvor de enedes om, at kapitalejerne ville indskyde 10,225 mio. EUR i selskabet. *KD Kapital*, *Elan*s eneste private kapitalejer, undertegnede også hensigtserklæringen uden forbehold. Slovenien mener, at denne beslutning blev truffet af kapitalejerne med det formål at opnå et rimeligt afkast af deres investerede kapital, og at de derfor handlede i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip.

(62) Hvad angår den kendsgerning, at generalforsamlingen formelt først accepterede at indskyde kapitalen i oktober 2007, forklarer Slovenien, at forsinkelsen skyldes uenighed mellem *KD Kapital*, den private ejer af en minoritetsandel i *Elan*, og *KAD*, *Elan*s majoritetsejer. *KD Kapital* havde en andel på 50 % i en af *Elan*s konkurrenter, *Seaway group* d.o.o. *KD Kapital* ønskede at indsætte en repræsentant for sine interesser i *Elan*s bestyrelse, hvilket de øvrige kapitalejere ikke kunne acceptere på grund af *KD Kapital*s interesse i en konkurrent. Uenigheden blev løst, da *KAD* tilbød *KD Kapital* en put-option. Alle *Elan*s kapitalejere, herunder *KD Kapital*, accepterede herefter formelt at indskyde 10,225 mio. EUR i *Elan*.

Foranstaltning 2

(63) I henhold til Slovenien var *Elan* i begyndelsen af 2008 tæt på insolvens. Bestyrelsen og kapitalejerne reagerede omgående ved at udpege en ny direktion i *Elan*, som indledte forhandlinger med *Elan*s banker om gældsomlægning. Bankerne ønskede dog, at kapitalejerne foretog en yderligere kapitaltilførsel. Med bistand fra en ekstern rådgiver udarbejdede *Elan* følgelig en strategi for at vende udviklingen i maj 2008. I juni 2008 fremlagte *Elan* sin langsigtede plan for 2008-2012, og i august 2008 vedtog *Elan*s ledelse en genopretningsplan. Den 11. juli 2008 accepterede kapitalejerne at forhøje kapitalen, såfremt bankerne først accepterede en gældsomlægning baseret på disse dokumenter. I henhold til Slovenien baserede kapitalejerne desuden deres beslutning på den selskabsværdi, som et uafhængigt revisionsfirma havde fastlagt ved en værdiansættelse af *Elan*s egenkapital ([11]). I henhold til denne værdiansættelse havde *Elan* en markedsværdi pr. 31. december 2007 på 38 059 000 mio. EUR. Kapitalejerne tog desuden et flash-estimat af *Elan*s værdi dateret den 1. juli 2008 i betragtning. Den 28. august 2008 besluttede kapitalejerne endelig at indskyde kapitalen, uden at bankerne på forhånd havde accepteret en gældsomlægning. Slovenien hævder, at kapitalejerne ellers risikerede at miste hele deres investering i *Elan*. På baggrund af ovennævnte finder Slovenien, at *Elan*s kapitalejere handlede i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip.

4.1.3. **Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen**

(64) I henhold til Slovenien kunne foranstaltningerne ikke fordreje konkurrencen, og de havde heller ingen indvirkning på samhandelen. *Elan* var for det første en svag konkurrent i forhold til de meget større aktører på skimarkedet, da kapitaltilførslerne blev foretaget. For det andet havde *Elan*s konkurrenter også brug for hjælp fra deres private aktionærer for at kunne overvinde de tab, de pådrog sig i 2007-2008.

4.2. FORENELIGHED

(65) Slovenien fremlægger kun argumenter om foreneligheden af foranstaltning 2. Slovenien hævder, at denne foranstaltning var forenelig i henhold til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering, da *Elan* udarbejdede en realistisk omstruktureringsplan, der omfattede forbedringer i koncernen primært via interne foranstaltninger.

([11]) […]

(66) Slovenien hævder faktisk, at *Elan* efter kapitalforhøjelsen i 2008 gennemførte sine planer og omlagde sine kortfristede lån på behørig vis. I januar 2009 vedtog man afskedigelsesplaner, og i oktober 2009 solgte *Elan* sine datterselskaber *Elan Yachting* d.o.o. og *Elan Marine Charter* d.o.o. I april 2010 blev *Elan Brod* d.o.o., beliggende i Obrovac, Kroatien, solgt. Den samlede indtjening fra disse afhændelser beløb sig til [3,1-3,6] mio. EUR. I maj 2010 fremskaffede *Elan* ny finansiering ved at indgå en ny langfristet låneaftale med sine banker, som beløb sig til [21,5-25,5] mio. EUR Det nye lån blev anvendt til at indfri gamle lån. Endelig blev *Elan Winter Sport* og *Elan Marine* fusioneret ind i moderselskabet *Elan* den 1. juni 2010. Slovenien påkalder sig også en kompenserende virkning af ophøret af dets nordamerikanske joint venture inden for skidistribution med Dal Bello Sports. […] parterne enedes den 14. december 2009 om at bringe deres joint venture-aftale til ophør. Den canadiske distributionsaftale ophørte pr. 1. januar 2010, og den amerikanske distributionsaftale ophørte efterfølgende pr. 1. januar 2011.

5. **VURDERING**

(67) Kommissionen har undersøgt, om støttemodtageren modtog statsstøtte som defineret i artikel 107, stk. 1, i TEUF (se afsnit 5.2 nedenfor), og i så fald om denne støtte er forenelig med det indre marked (se afsnit 5.3 nedenfor). Kommissionen må derfor fastlægge det tidspunkt, hvorfra den potentielle støttemodtager skal betragtes som et kriseramt selskab (se afsnit 5.1 nedenfor).

5.1. KRISERAMT VIRKSOMHED

(68) I henhold til punkt 10 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering er et selskab kriseramt, hvis over halvdelen af dets kapital er gået tabt i løbet af de sidste 12 måneder, eller når det efter de nationale regler opfylder betingelserne for konkursbehandling mv. Som også konkluderet i indledningsafgørelsen opfyldt hverken datterselskaberne eller koncernen som helhed punkt 10 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering i 2007.

(69) I henhold til punkt 11 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering kan en virksomhed alligevel anses for kriseramt, især hvis de sædvanlige tegn på, at en virksomhed er kriseramt, er til stede, såsom voksende underskud, faldende omsætning, voksende lagerbeholdninger, overskudskapacitet, faldende cash flow, stigende gældsætning, stigende finansieringsudgifter og faldende eller opbrugt nettoformue.

(70) I den sammenhæng skal det bemærkes, at koncernens omsætning steg fra 109,2 mio. EUR til 122,4 mio. EUR i perioden 2003-2006. Med undtagelse af 2004 opnåede *Elan*-koncernen desuden nettooverskud i denne periode. *Elan*s finansielle situation forværredes i løbet af 2007. Koncernens omsætning faldt i 2007 med 5 mio. EUR til 117,5 mio. EUR og faldt til 100 mio. EUR i 2008. Samtidig blev *Elan*-koncernens resultat negativt i 2007, idet det faldt fra 0,6 mio. EUR i 2006 til et tab på 8,4 mio. EUR i 2007 og et tab på 12,7 mio. EUR i 2008.

Tabel 2

Nøgletal for *Elan*-koncernen

I 1 000 EUR	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nettoomsætning	109 165	103 262	109 216	122 404	117 455	99 995
Driftsomkostninger	114 280	108 310	113 244	127 689	132 919	117 197
Nettoresultat	3 480	– 9 430	3 996	596	– 8 432	– 12 695

(71) Dette kan delvist forklares ved den milde vinter 2006-2007 (den »grønne« vinter), der ramte vintersportsdivisionens salg. *Elan Ski*s omsætning faldt faktisk fra 48,1 mio. EUR i 2006 til 40,8 mio. EUR i 2007 og faldt videre til 37,7 mio. EUR i 2008. Samtidig faldt *Elan Ski*s resultat yderligere fra et tab på 0,5 mio. EUR i 2006 til et tab på 6,7 mio. EUR i 2007 og et tab på 13,0 mio. EUR i 2008.

Tabel 3

Elan Ski

I 1 000 EUR	2006	2007	2008
Nettoomsætning	48 113	40 852	37 662
Nettoresultat	– 472	– 6 674	– 12 971

(72) *Elans* marine division forøgede sin omsætning betydeligt i 2007 fra 31,8 mio. EUR til 38,6 mio. EUR, men registrerede et mindre tab på 0,3 mio. EUR. Situationen forværredes dog i 2008, da salget faldt med en tredjedel fra 38,6 mio. EUR til 25,9 mio. EUR, og *Elan Marine* led et nettotab på 10,2 mio. EUR.

Tabel 4

Elan Marine

I 1 000 EUR	2006	2007	2008
Nettoomsætning	31 836	38 627	25 876
Nettoresultat	1 176	– 305	– 10 214

(73) De finansielle tal i tabel 2 til 4 viser tydeligt, at *Elan* ikke var kriseramt ved begyndelsen af 2007, da foranstaltning 1 blev ydet (se betragtning (78)-(85)).

(74) Som det fremgår af ovennævnte finansielle oplysninger blev *Elans* finansielle situation forværret fra 2007 og blev meget alvorlig i 2008. Selskabets omsætning faldt, mens dets tab steg, og det stod over for insolvens i begyndelsen af 2008 (se betragtning (29)-(34) og betragtning (63)). Det kan konkluderes, at *Elan* skal betragtes som en kriseramt virksomhed i henhold til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering, da foranstaltning 2 blev ydet. Faktisk var den beslutning, som *Elans* kapitalejere traf om at fortsætte med kapitaltilførslen, motiveret af, at *Elan* ellers måtte erklære sig konkurs (se betragtning (31)-(33)).

5.2. FOREKOMST AF STATSSTØTTE

(75) I artikel 107, stk. 1, i TEUF fastsættes det, at statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, er uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(76) Betingelserne i artikel 107, stk. 1, i TEUF er kumulative, og alle betingelserne skal derfor være opfyldt samtidig, for at en foranstaltning kan blive betegnet som statsstøtte.

5.2.1. **Kapitaltilførslen i 2007 (»foranstaltning 1«)**

(77) Slovenien hævder primært, at foranstaltning 1 blev ydet i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip, og at der dermed ikke er nogen fordel for støttemodtageren. Slovenien hævder endvidere, at kapitaltilførslen under ingen omstændigheder kunne tilregnes staten (se betragtning (53)-(63)).

Dato for tildeling

(78) Det skal for det første afgøres, præcist hvornår foranstaltning 1 blev ydet til *Elan*. En statslig foranstaltning betragtes generelt som ydet, så snart medlemsstaten har forpligtet sig til den, dvs. når medlemsstaten er juridisk

forpligtet til at yde foranstaltningen. Som beskrevet ovenfor (se betragtning (24)) undertegnede *Elan*s kapitalejere og *Elan* en hensigtserklæring den 29. januar 2007, men kapitalforhøjelsen blev først formelt bekræftet på *Elan*s generalforsamling i oktober 2007. Det skal derfor undersøges, om hensigtserklæringen allerede kan betragtes som bindende for kapitalejerne, således at det kan konkluderes, at foranstaltning 1 kan betragtes som tildelt på den dato, hvor hensigtserklæringen blev underskrevet.

(79) I den sammenhæng bemærker Kommissionen, at slovensk lovgivning i henhold til juridiske oplysninger fremlagt af Slovenien ([12]) ikke specifikt omhandler karakteren af en hensigtserklæring. En sådan hensigtserklæring kan enten være en ikkebindende protokol over igangværende forhandlinger, en prækontraktuel aftale eller en aftale. Den juridiske karakter af en hensigtserklæring fastlægges i hvert enkelt tilfælde på baggrund af hensigtserklæringens ordlyd, de omstændigheder, hvorunder den blev undertegnet, og almindelige fortolkningsregler efter slovensk lovgivning.

(80) I henhold til artikel 15 i den slovenske aftalelov ([13]) er en aftale bindende, når parterne er enige om aftalens væsentlige elementer. Aftalens parter skal angives, og hver aftale skal have en »causa«.

(81) I den forbindelse bemærker Kommissionen, at aftalens parter i henhold til hensigtserklæringens ordlyd tydeligt er angivet; det samlede beløb for kapitalforhøjelsen var allerede fastlagt i hensigtserklæringen (10,225 mio. EUR); den maksimale nominelle værdi af den nyudstedte kapital og minimumskursen pr. ny kapitalandel var fastsat; hver kapitalejer, som undertegnede hensigtserklæringen, accepterede at deltage i forhold til sin kapitalandel på daværende tidspunkt; formålet med kapitaltilførslen var angivet (primært investeringer i *Elan Winter Sport* og *Elan Marine*), og en ordning for overvågningen af kapitalanvendelsen var fastlagt. Det skal desuden bemærkes, at hensigtserklæringen ikke kun blev indgået mellem *Elans* kapitalejere, men mellem kapitalejerne og *Elan*. Førstnævnte skulle indskyde kapital i *Elan*, mens sidstnævnte skulle registrere de nye andele og anvende kapitaltilførslen som anført i hensigtserklæringen. På den baggrund finder Kommissionen, at parterne accepterede alle væsentlige elementer, der kræves for at indgå en bindende aftale.

(82) Også hensigtserklæringens ordlyd viser, at parterne indgik en bindende aftale: Kapitalejerne og *Elan* »bekræftede, at de havde til hensigt at forhøje kapitalen«; kapitalejerne »vil støtte kapitaltilførslen«; de nye andele »betales kontant«.

(83) Umiddelbart efter undertegnelsen af hensigtserklæringen indgik *Elan* en aftale om levering af en ny produktionslinje, hvilket også kan ses som en indikation af, at *Elan* forventede, at kapitalejerne ville indskyde kapitalen i selskabet.

(84) Endelig konkluderes det i de juridiske oplysninger fra Slovenien, at hensigtserklæringen havde bindende virkning efter dens underskrivelse, dvs. at kapitalejerne var forpligtede til at træffe beslutning om at indskyde kapitalen og indbetale den, efter at en sådan beslutning var truffet. I henhold til disse oplysninger har de slovenske domstole endnu ikke taget stilling til, om forpligtelsen til at stemme for kapitalforhøjelsen kan håndhæves. En part, der bryder en sådan aftale, ville dog normalt være erstatningspligtig.

(85) På baggrund af ovennævnte argumenter konkluderer Kommissionen, at datoen for undertegnelsen, dvs. den 29. januar 2007, kan betragtes som datoen for tildeling af foranstaltning 1.

Selektiv fordel for støttemodtageren

(86) For at blive betragtet som statsstøtte skal en foranstaltning være specifik eller selektiv, forstået således, at den begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner.

([12]) Leveret af advokatfirmaet Jadek & Pensa, www.jadek-pensa.si/en, 16. april 2012.
([13]) *Obligacijski zakonik*, Sloveniens lovtidende 83/2001 med ændringer.

Støttemodtageren

(87) I artikel 107, stk. 1, i TEUF henvises der til begrebet virksomhed i definitionen af støttemodtager. Som bekræftet af Unionens retsinstanser forstås der ved en virksomhed i denne artikels betydning ikke blot en enkelt juridisk person, men også en gruppe af selskaber ([14]). Afgørende for, om der er tale om en virksomhed som omhandlet i nævnte artikel, er, om den er en »økonomisk enhed«. En økonomisk enhed kan bestå af flere juridiske personer. I det foreliggende tilfælde *var Elan* den juridiske person, der fik tilført kapital. Da foranstaltningen blev tildelt, havde *Elan* fire datterselskaber: *Elan Winter Sport*, *Elan Marine*, *Elan Inventa* d.o.o. og *Marine Nova* d.o.o. (se betragtning (6)). Efter kapitaltilførslen ydede *Elan* kapitalejerlån til *Elan Winter Sport* og *Elan Marine*. Disse kapitalejerlån blev senere omdannet til egenkapital i datterselskaberne. Det skal derfor undersøges, om koncernen som sådan eller kun *Elan Winter Sport* og *Elan Marine* havde fordel af kapitaltilførslen.

(88) Med hensyn til ejerforholdene bemærkes det for det første, at *Elan* var eneejer af begge datterselskaber, dvs. *Elan Winter Sport* og *Elan Marine*. *Elan* kontrollerer disse datterselskabers forretningsaktiviteter.

(89) *Elan Winter Sport* og *Elan Marine* varetog for det andet *Elans* hovedaktiviteter, da foranstaltningen blev ydet, dvs. produktion af ski og snowboards samt produktion af lystbåde. De øvrige datterselskaber var enten ikke aktive på markedet (*Marine Nova* d.o.o.) eller udførte aktiviteter til støtte for *Elans* hovedaktiviteter (*Elan* Inventa d.o.o.). Da *Elan* blev omstruktureret, blev *Elan Winter Sport* og *Elan Marine* fusioneret ind i moderselskabet *Elan*, hvilket bekræfter, at koncernen skal betragtes som støttemodtager.

(90) På baggrund af ovennævnte argumenter konkluderes det, at hele *Elan*-koncernen skal betragtes som modtager af kapitalforhøjelsen. Det skal dernæst vurderes, om foranstaltningen giver støttemodtageren en fordel.

Fordel

(91) Hvis en foranstaltning opfylder kravene i det markedsøkonomiske investorprincip, foreligger der ikke en fordel. I henhold til retspraksis ville en markedsinvestor forsøge at maksimere forrentningen af sin formue i forhold til omstændighederne og sine interesser, hvilket også gælder for en investering i en virksomhed, i hvis selskabskapital han allerede besidder kapitalinteresser ([15]). I denne sag skal det vurderes, om støttemodtagerens kapitalejere handlede i overensstemmelse med dette princip ved at basere deres investeringsbeslutninger på tilgængelige forhåndsoplysninger, som gjorde det muligt at konkludere, at transaktionen var økonomisk forsvarlig.

(92) I den forbindelse hæfter Kommissionen sig ved de omstændigheder, der førte til kapitaltilførslen, og de oplysninger, som kapitalejernes beslutning var baseret på. Som beskrevet ovenfor var *Elan* ikke kriseramt som defineret i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering (se betragtning (68)-(73)), da foranstaltningen blev tildelt. Beslutningen om at indskyde ny kapital i *Elan* blev truffet på grundlag af en selskabsvurdering foretaget af den uafhængige konsulent […] og en række andre dokumenter udarbejdet af *Elan* selv og *KAD*, ejeren af majoritetsandelen i *Elan*. *Elans* detaljerede analyse af en kapitalforhøjelse fastslog, at investeringerne ville resultere i et kumulativt nettooverskud for vintersportsdivisionen på 15,4 mio. EUR i perioden 2006-2010, mens der uden kapitalforhøjelsen ville opstå et kumulativt nettounderskud på 4,8 mio. EUR. Den marine divisions kumulative nettooverskud for perioden 2006-2010 ville også blive højere med kapitalforhøjelsen (se betragtning (23)-(24)).

(93) Det vurderes på den baggrund, at *Elans* kapitalejere handlede i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip, da de indskød kapital i selskabet, og at foranstaltning 1 således ikke tilfører støttemodtageren en fordel. Da dette er tilstrækkeligt til at udelukke statsstøtte, vurderes det ikke, om foranstaltning 1 kan tilregnes staten. Kommissionen konkluderer, at foranstaltning 1 ikke udgør statsstøtte.

([14]) Se dom af 14.11.1984, sag 323/82, Intermills mod Kommissionen, Sml. 1984, s. 3809, præmis 11 ff.
([15]) Sag T-228/99, WestLB mod Kommissionen, Sml. 2003 II, s. 435.

5.2.2. **Kapitaltilførslen i 2008 (»foranstaltning 2«)**

(94) Som ved foranstaltning 1 hævder Slovenien primært, at foranstaltning 2 blev ydet i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip, og at der dermed ikke er nogen fordel for støttemodtageren. Slovenien hævder endvidere, at kapitaltilførslen under ingen omstændigheder kunne tilregnes staten (se betragtning (53)-(63)). Endelig hævder Slovenien, at foranstaltningen ikke påvirkede handelen eller fordrejede konkurrencen (se betragtning (64)).

Statsmidler og tilregnelse til staten

(95) For at blive betragtet som statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF, skal en foranstaltning være ydet direkte eller indirekte ved hjælp af statsmidler og skal kunne tilregnes staten.

(96) Ifølge retspraksis skal en virksomheds midler betragtes som statsmidler, hvis staten ved at udøve sin bestemmende indflydelse på sådanne virksomheder er i stand til at styre anvendelsen af deres midler ([16]).

(97) Statens mulighed for at udøve indflydelse på de enheder, der deltager i tildelingen af foranstaltningerne, betyder dog ikke, at det automatisk kan antages, at enhedernes handlinger kan tilregnes staten. Domstolen har forklaret begrebet tilregnelse nærmere i *Stardust Marine* ([17]). Den fremførte følgende indikatorer for konstatering af, hvorvidt foranstaltninger kan tilregnes staten: Virksomheden er integreret i den offentlige forvaltning, karakteren af dens aktiviteter, og om disse udøves på markedet under normale konkurrencevilkår med deltagelse fra private erhvervsdrivende, virksomhedens juridiske status — det være sig, om den henhører under den offentlige ret eller privatrettens regler for selskaber — udstrækningen af de offentlige myndigheders kontrol med administrationen af virksomheden eller enhver anden omstændighed, som i det konkrete tilfælde indicerer, at de offentlige myndigheder er impliceret deri, eller som tværtimod sandsynliggør, at de ikke er impliceret i vedtagelsen af en foranstaltning, når der endvidere henses til dennes rækkevidde, indhold eller hermed forbundne betingelser.

(98) Som beskrevet i betragtning (54) henviser Slovenien til *Stardust Marine*-dommen og hævder, at statens ejerskab af *KAD* og *DSU* ikke automatisk indebærer, at deres handlinger kan tilregnes staten. For så vidt angår *Triglav Naložbe* og *Zavarovalnica Triglav*, mener Slovenien, at disse virksomheder ikke er kontrolleret af staten, og at deres handlinger under ingen omstændigheder kan tilregnes staten. I forbindelse med tilregnelse til staten påpeger Slovenien, at alle *Elans* kapitalejere er privatretlige organer, hvilket efter medlemsstatens opfattelse sikrer, at disse selskaber er tilstrækkeligt uafhængige af staten.

(99) Kommissionen påpeger foreløbig, at den kendsgerning, at et statsejet selskab er etableret som et privatretligt organ, ikke i sig selv er nok til at udelukke, at dets handlinger kan tilregnes staten. Der bør ikke sondres mellem sager, hvor støtte ydes direkte af staten, og sager, hvor den ydes af offentlige eller private organer, som staten har etableret eller udpeget til at forvalte støtten. Som beskrevet ovenfor har Domstolen fastslået, at der er en række indikatorer for tilregnelse, hvoraf spørgsmålet om, hvorvidt et selskab henhører under den offentlige ret eller privatretten, kun udgør den ene (se betragtning (97)). Det skal derfor undersøges, om der er andre forhold, som angiver, at foranstaltning 2 kan tilregnes staten.

(100) I den henseende bemærker Kommissionen, at der er flere forhold, som viser, at staten var aktivt involveret i kapitalejernes beslutning om at indskyde yderligere kapital i støttemodtageren. Selv om Slovenien har afvist rapporter i medierne, som beskriver statens rolle i indsatsen for at redde *Elan*, som »løse rygter« eller »et resultat af en overdreven forenkling«, afslører sådanne rapporter offentlighedens opfattelse af regeringens industripolitik på daværende tidspunkt. Som forklaret i det følgende understøttes den opfattelse, at den slovenske regering førte en aktiv industripolitik på daværende tidspunkt, af OECD's review af virksomhedsledelse i Slovenien, som også fremhæver,

([16]) Sag C-482/99. Frankrig mod Kommissionen (*Stardust Marine*), Sml. 2002 I, s. 4397.
([17]) Sag C-482/99. Frankrig mod Kommissionen (*Stardust Marine*), Sml. 2002 I, s. 4397, præmis 50-59.

at en handlingsplan for reform af virksomhedsledelse i Slovenien først blev vedtaget af regeringen næsten et år efter gennemførelsen af foranstaltning 2, nemlig i midten af 2009 ([18]). I juni 2008, da *Elan*s ømtålelige situation var indlysende for offentligheden, berettede medierne om den potentielle statsstøtte til *Elan*. Et tysk sportsmagasin skrev den 6. juni 2008, at regeringen i henhold til rygter havde til hensigt at indskyde 5,7 mio. EUR i *Elan* for at kompensere for den forgangne dårlige vintersæson ([19]). Også de slovenske medier omtalte *Elan*s situation og påpegede betydningen af statsstøtte for at redde arbejdspladser. Den 26. juni 2008 skrev den største kommercielle (uafhængige) tv-station, PopTv, f.eks. på sit websted, at *Elan*s direktion og bestyrelse håbede, at staten ville løse selskabets finansielle problemer, og påpegede, at mere end 700 arbejdspladser risikerede at gå tabt, hvis staten ikke indskød kapital ([20]).

(101) Som forklaret i det følgende er de offentlige myndigheders involvering eller den manglende sandsynlighed for, at de ikke var involveret, tydeligst i forbindelse med *Elan*s største kapitalejer *KAD* (som tegnede sig for 57,61 % af *Elan*s kapitalandele, da kapitaltilførslen fandt sted) og *DSU* (som tegnede sig for 17,34 % af *Elan*s kapitalandele). Selv den uafhængige konsulent […] fremhævede i sin værdiansættelsesrapport af 22. december 2006 betydningen af politiske hensyn for *KAD*'s og *DSU*'s beslutninger ([21]). I forbindelse med en analyse af en mulig privatisering af *Elan* (dengang *Skimar* d.o.o.) konkluderede […], at to af ejerne, *KAD* og *DSU*, var 100 % kontrolleret af staten, og at deres beslutning om at sælge derfor sandsynligvis ville være både politisk og økonomisk motiveret.

(102) For hver kapitalejer har Kommissionen undersøgt, om den var kontrolleret af staten, og om de midler, der blev anvendt til kapitaltilførslen, kan betragtes som statsmidler. Kommissionen har endvidere undersøgt, om beslutningen om at indskyde kapital i *Elan*, kan tilregnes staten. I den sammenhæng har Kommissionen især set på sammensætningen af hver kapitalejers bestyrelse, og om bestyrelsen skulle godkende tilførslen af kapital til *Elan* i 2008. Kommissionen har derefter undersøgt yderligere forhold, som viser, om de offentlige myndigheder var involveret i vedtagelsen af foranstaltningen, eller den manglende sandsynlighed for, at de ikke var involveret.

K A D

(103) Kommissionen noterer sig, at Slovenien ejede alle aktier i *KAD*, ejeren af majoritetsandelen i *Elan*, da foranstaltningen blev tildelt. Den slovenske regering udpegede alle medlemmer af *KAD*'s forretningsudvalg og bestyrelse (se betragtning (11)). I henhold til *KAD*'s vedtægter skulle sidstnævnte godkende enhver transaktion, hvis værdi overstiger 1 % af *KAD*'s aktiekapital. Den omhandlede kapitaltilførsel udgjorde en sådan transaktion, og *KAD*'s bestyrelse drøftede og godkendte faktisk kapitaltilførslen til *Elan* på sit 134. møde den 10. juli 2008 og sit 135. møde i august 2008 ([22]).

(104) Eftersom Slovenien ejer *KAD*, kan det antages, at staten kan udøve bestemmende indflydelse på selskabet, og at *KAD*'s midler i princippet kan betragtes som statsmidler. Imod Sloveniens opfattelse ændres denne konklusion ikke af det forhold, at de midler, der blev anvendt til kapitaltilførslen, stammer fra udbytte, renter og andre indtægter, *KAD* har opnået. Anvendelsen af udbytte, renter og andre indtægter, der i stedet kunne have været betalt til staten som selskabets kontrollerende kapitalejer, repræsenterer en formindskelse af statsmidler og kan derfor betragtes som anvendelse af statsmidler ([23]).

(105) Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltning 2 kan tilregnes staten, finder Kommissionen, at *KAD* ikke ville have tilført kapitalen, hvis de offentlige myndigheder ikke havde påvirket dets beslutning. Den stærke

([18]) OECD Review: Corporate Governance in Slovenia, s. 9, 28.3.2011, på: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html.

([19]) »Gerüchten zufolge will die Regierung für Verluste nach dem schlechten Winter Elan eine Finanzspritze von EUR 5,7 Mio Euro zukommen lassen.« Sport Artikel Zeitung »SAZsport«, 9. juni 2008: »Zweiter Abgang an der Spitze«.

([20]) https://24ur.com/novice/gospodarstvo/kriticne-razmere-v-elanu_comment_p1_a19.html?&page=1&p_all_items=19.

([21]) […], A Valuation of the Skimar Group, 22. december 2006, s. 28.

([22]) Se referat af mødet: »[…] accepterer, at direktionen træffer alle de nødvendige forholdsregler for at beskytte og maksimere værdien af *KAD*'s investering i selskabet *Skimar,* d.o.o., herunder rekapitaliseringen af selskabet, i forhold til interessen i *Kapitalska družba, d.d.* og *Prvi pokojninski sklad RS* (First Pension Fund), som udgør i alt 57,606 % til et maksimumsbeløb på 5 761 000,00 EUR.«

([23]) I sag C-6/97, Italien mod Kommissionen Sml. 1999 I, s. 2981, betragtning (22), fremfører generaladvokaten, at »Det afgørende er ikke foranstaltningens form, og selvsagt heller ikke dens retlige karakter eller det formål, den forfølger, men dens resultat. Enhver foranstaltning, som indebærer en økonomisk fordel, som er forbundet med en tilsvarende nedsættelse af statens midler, og som en bestemt virksomhed eller en bestemt produktionssektor drager fordel af, udgør i princippet en statsstøtte i traktatens artikel [107]'s forstand«.

statslige indflydelse ses ikke kun af det forhold, at Slovenien var den eneste aktionær i *KAD* på daværende tidspunkt, at alle medlemmer af *KAD*'s bestyrelse blev udnævnt af Slovenien, og at bestyrelsen faktisk skulle godkende transaktionen. Statens tætte involvering i *KAD*'s beslutning ses også af det forhold, at repræsentanter for den slovenske regering deltager i alle møder i selskabets forretningsudvalg og bestyrelse (se betragtning (45)).

(106) Regeringens indflydelse på *KAD*'s beslutningsproces (og beslutningsprocessen i en anden statskontrolleret fond, genopretningsfonden *SOD*) med henblik på at forfølge industripolitiske mål fremhæves også i OECD's review af virksomhedsledelse i Slovenien: »De to fonde giver regeringen betydelige muligheder for at påvirke bestyrelserne og ledelsen i privatiserede virksomheder og i sidste ende spille en aktiv rolle, når der træffes beslutninger om ændring af ejerskab. Dette var tilsyneladende (i det mindste i begyndelsen) motiveret af et ønske om at styre det omfang, hvori udenlandske virksomheder fik kontrol over vigtige slovenske virksomheder og industrier. Omfanget af direkte og indirekte ejerskab har givet tidligere regeringer mulighed for at spille en meget betydelig og nogle gange uigennemskuelig rolle, hvor de påvirkede driften af store dele af Sloveniens erhvervsvirksomheder og markedet for virksomhedstilsyn.« ([24])

(107) I dokumentet »Structural Adjustments 2010 and 2011« ([25]) fremhæver regeringen yderligere den rolle, som *KAD* og den statskontrollerede genopretningsfond *SOD* havde spillet med henblik på at forfølge Sloveniens industripolitiske mål, f.eks. ved at yde bistand til *Elan*. I afsnit 2.1.1. »Oprettelse af et offentligt agentur for ledelse af statsejede virksomheder og omdannelsen af KAD og SOD« anføres følgende i ovennævnte dokument: »Omstrukturering betyder, at *KAD* og *SOD* skal fritages for alle strategiske investeringer: … — dårlige investeringer, som er blevet strategiske, fordi staten ønsker at hjælpe dem med at overvinde deres vanskeligheder (Mura og Elan)«. Oplysningen om, at *KAD*'s investering i *Elan* var blevet strategisk, »fordi staten ønsker at hjælpe« *Elan*, er i klar modstrid med Sloveniens påstand om, at *KAD* træffer sine beslutninger uafhængigt (se betragtning (56)). Regeringens dokument forklarer videre, at overførslen af dårlige strategiske investeringer fra halvoffentlige organer direkte til staten først og fremmest var en personalemæssig opgave, og at omstruktureringsselskabet *PDP*, som var etableret af *KAD* og *SOD*, var blevet overført direkte til statsligt ejerskab, da teamet ikke længere kunne være en del af *KAD* og *SOD* ([26]).

(108) Kommissionen opfordrede Slovenien til at indgive bemærkninger til de dokumenter, der er citeret ovenfor. Slovenien gentog, at regeringen ikke havde truffet nogen beslutning om rekapitaliseringen af *Elan*. Slovenien påpegede, at OECD's review, som beskriver, hvordan *KAD* og *SOD* har givet regeringen betydelige muligheder for at påvirke bestyrelserne og ledelsen i privatiserede virksomheder, ikke nævner *DSU, Zavarovalnica Triglav* og *Triglav Naložbe*, og at den slovenske regerings dokument ikke nævner hverken direkte eller indirekte statslig indflydelse, for så vidt angår *Zavarovalnica Triglav*s eller *Triglav Naložbe*s aktiver. Slovenien henleder endvidere opmærksomheden på et afsnit i OECD's review, som nævner, at »manglende central koordinering har hindret den effektive forvaltning af regeringens ejerskabsinteresser«. Slovenien forklarer videre, at *KAD* altid har været under finansministeriets ansvar, mens økonomiministeriet var ansvarligt for fremstillingssektoren, som *Elan* tilhører. Med hensyn til henvisningen i den slovenske regerings dokument til dårlige investeringer, der var blevet strategiske, påpeger Slovenien, at *Mura*, det andet eksempel på sådanne investeringer, der nævnes i dokumentet, ud over *Elan*, kom under konkursbehandling i oktober 2009.

(109) Sloveniens bemærkninger afkræfter ikke ovennævnte argumenter, som viser, at de offentlige myndigheder var involveret i vedtagelsen af foranstaltningen, eller den manglende sandsynlighed for, at de ikke var involveret. Udsagnet om, at regeringen ikke var involveret i beslutningen om rekapitalisering, er blot en gentagelse. Det forhold, at OECD's review ikke specifikt nævner *DSU, Zavarovalnica Triglav* og *Triglav Naložbe*, og at det nævner den manglende centrale koordinering, ændrer ikke det samlede billede, der gives i OECD's review, nemlig at den

([24]) OECD Review: Corporate Governance in Slovenia, s. 9, 28.3.2011, på: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html.

([25]) »Structural Adjustments 2010 and 2011«, Sloveniens regering, oktober 2009, s. 12, på: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustmements_SLO_EN.pdf.

([26]) »Structural Adjustments 2010 and 2011«, Sloveniens regering, oktober 2009, s. 13, på: http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustmements_SLO_EN.pdf.

slovenske regering foretog aktive indgreb i økonomien og forfulgte industripolitiske mål. Med hensyn til de selskaber, der ikke specifikt nævnes i OECD's review og den slovenske regerings dokument, dvs. *Zavarovalnica Triglav* og *Triglav Naložbe*, gives der flere oplysninger om den kontrol, som staten udøvede, nedenfor. Samtidig skal det erindres, at disse selskaber var minoritetskapitalejere, der kun ejede 25 % af andelene i *Elan*. Med hensyn til regeringens dokument er det irrelevant for vurderingen af denne sag, at et andet kriseramt selskab, der betragtede som en »strategisk investering«, gik konkurs.

(110) På baggrund af ovennævnte konkluderes det, at *KAD*'s kapitaltilførsel i 2008 til *Elan* indebærer anvendelse af statsmidler og kan tilregnes Slovenien.

K A D - P P S

(111) Som beskrevet i betragtning (12) forvalter *KAD* selskabet *PPS* og kontrollerer dets kapitalandele. *KAD-PPS*'s deltagelse i kapitaltilførslen skal derfor ses i samme lys som *KAD*'s deltagelse. Godkendelsen af kapitaltilførslen på det 134. møde i *KAD*'s bestyrelse den 10. juli 2008 omfattede også godkendelsen af kapitaltilførslen på *PPS*'s vegne ([27]). Det samme gælder for den beslutning, der blevet truffet på det 135. møde i *KAD*'s bestyrelse i august 2008.

(112) Det konkluderes derfor, at *KAD-PPS*'s kapitaltilførsel til *Elan* i 2008 indebærer anvendelse af statsmidler og kan tilregnes Slovenien.

D S U

(113) Kommissionen bemærker, at *DSU* fuldt ud var direkte statsejet, da foranstaltningen blev tildelt. Dets bestyrelse består af tre medlemmer, hvoraf to udnævnes af kapitalejeren, dvs. Slovenien (se betragtning (13)). Da kapitaltilførslerne blev gennemført, var det tredje medlem også udnævnt af staten. I henhold til selskabets vedtægter træffer bestyrelsen sine beslutninger ved flertalsafstemning, og den fører tilsyn med *DSU*'s aktiviteter. *DSU*'s bestyrelse undersøgte og godkendte faktisk kapitaltilførslen til *Elan* på et ekstraordinært møde den 11. juli 2008 og ændrede delvist sin beslutning på to ekstraordinære møder den 26. august 2008 og 8. september 2008 ([28]).

(114) Eftersom Slovenien ejer *DSU*, kan det antages, at staten kan udøve bestemmende indflydelse på selskabet, og at *DSU*'s midler i princippet kan betragtes som statsmidler. Imod Sloveniens opfattelse ændres denne konklusion ikke af det forhold, at de midler, der blev anvendt til kapitaltilførslen, stammer fra udbytte, renter og andre indtægter, *DSU* har opnået, jf. betragtning (104).

(115) Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltning 2 kan tilregnes staten, skal det bemærkes, at alle tre medlemmer af bestyrelsen på tidspunktet for tildelingen af foranstaltningen var udnævnt af Slovenien, enekapitalejeren i *DSU*, og at bestyrelsen på daværende tidspunkt skulle godkende transaktionen. Som anført ovenfor anerkendes den indflydelse, som politiske hensyn havde på *DSU*'s beslutning, i værdiansættelsesrapporten af 22. december 2006 udarbejdet af […] ([29]). Også det forhold, at *DSU* sammen med *KAD* overførte sine andele i *Elan* til holdingselskabet *PDP* i 2010, skal ses i lyset af forklaringerne ovenfor vedrørende spørgsmålet om, hvordan den slovenske regering valgte at håndtere halvoffentlige investeringer, som var blevet strategiske, fordi staten ønskede hjælpe dem med at overvinde deres vanskeligheder. I forbindelse med de øvrige generelle omstændigheder, der talte for, at de offentlige myndigheder var involveret i vedtagelsen af foranstaltningen, eller den manglende sandsynlighed for, at de ikke var involveret, ville *DSU* efter Kommissionens mening ikke have indskudt kapitalen, hvis de offentlige myndigheder ikke havde påvirket selskabets beslutningsproces.

(116) Det konkluderes derfor, at *DSU*'s kapitaltilførsel i 2008 til *Elan* indebærer anvendelse af statsmidler og kan tilregnes Slovenien.

([27]) Se fodnote 22.
([28]) Se referat af møde afholdt den 8. september 2008: […].
([29]) […], A Valuation of the Skimar Group, 22. december 2006, s. 28.

Zavarovalnica Triglav

(117) *Zavarovalnica Triglav* ejes ikke direkte af Slovenien. Kommissionen kan dog konstatere, at Slovenien indirekte ejer to tredjedele af *Zavarovalnica Triglav* (se betragtning (14)). Dets majoritetskapitalejere er *ZIPZ*, instituttet for pensions- og uarbejdsdygtighedsforsikring, og *SOD*, det slovenske skadeserstatningsselskab. Begge er 100 % statsejede. Ingen af de øvrige kapitalejere har en andel, der overstiger 1,8 %, i *Zavarovalnica Triglav*.

(118) Fem af de otte medlemmer af *Zavarovalnica Triglavs* bestyrelse, herunder dens formand og næstformand, repræsenterer kapitalejerne og udnævnes af dem. Som beskrevet i betragtning (14) er *Zavarovalnica Triglavs* majoritetsejere alle 100 % statsejede selskaber. Det er derfor grundlæggende staten, der udnævner disse fem medlemmer af bestyrelsen, og bestyrelsen repræsenterer statens interesser. Kommissionen noterer sig, at det var direktionen i *Zavarovalnica Triglav*, som stemte for kapitalforhøjelsen på *Elans* generalforsamling den 28. august 2008, men at den gjorde det på den betingelse, at bestyrelsen ville godkende transaktionen. Bestyrelsen godkendte faktisk kapitaltilførslen den 4. september 2008 ([30]).

(119) Eftersom Slovenien indirekte ejede to tredjedele af andelene i *Zavarovalnica Triglav*, kan det antages, at staten kan udøve bestemmende indflydelse på selskabet, og at *Zavarovalnica Triglavs* midler i princippet kan betragtes som statsmidler.

(120) Det skal bemærkes, at staten udnævner de fleste medlemmer af *Zavarovalnica Triglavs* bestyrelse, herunder dens formand og næstformand, og at bestyrelsen skal godkende kapitaltilførslen.

(121) På baggrund af de øvrige generelle omstændigheder omhandlet ovenfor, som klart taler for, at de offentlige myndigheder var involveret i vedtagelsen af foranstaltningen, eller den manglende sandsynlighed for, at de ikke var involveret, vurderes det, at foranstaltningen kan tilregnes Slovenien.

Triglav Naložbe

(122) *Triglav Naložbe* ejes ikke direkte af Slovenien. Kommissionen kan dog konstatere, at Slovenien indirekte ejer majoriteten af kapitalandelene i *Triglav Naložbe*. Da foranstaltningen blev tildelt, ejede *Zavarovalnica Triglav* reelt 80 % af andelene i *Triglav Naložbe*. *Zavarovalnica Triglav* ejes igen indirekte hovedsagelig af Slovenien (se betragtning (14)). Slovenien besidder derfor indirekte mere end 51 % af andelene i *Triglav Naložbe*. Ingen af de øvrige kapitalejere har en andel, der overstiger 0,67 %, i selskabet.

(123) De tre bestyrelsesmedlemmer repræsenterer kapitalejernes interesser og vælges af dem. Da staten indirekte er majoritetskapitalejer i *Triglav Naložbe*, vurderes det, at staten kan afgøre, hvem der udpeges til bestyrelsen med henblik på at repræsentere Sloveniens interesser. *Triglav Naložbes* bestyrelse skulle godkende kapitaltilførslen til *Elan*, og det gjorde den på sit syvende ekstraordinære møde den 3. september 2008 ([31]).

(124) Eftersom Slovenien indirekte ejede majoriteten i *Triglav Naložbe*, kan det antages, at staten kan udøve bestemmende indflydelse på selskabet, og at *Triglav Naložbes* midler i princippet kan betragtes som statsmidler. Imod Sloveniens opfattelse ændres denne konklusion ikke af det forhold, at de midler, der blev anvendt til kapitaltilførslen, stammer fra et lån, jf. betragtning (104).

([30]) Se referat af møde, den 4. september 2008: »Bestyrelsen giver sit samtykke til deltagelsen af *Zavarovalnica Triglav, d.d.*, i forhøjelsen af kapitalen i *Skimar*, d.o.o. med et beløb på 1 200 000,00 EUR […]«.

([31]) Se referat af mødet: »Bestyrelsen har undersøgt rapporten om investeringen i *Skimar* d.o.o. og beslutningerne fra den seneste generalforsamling den 28. august 2008 og støtter direktionen i dens aktive deltagelse i genopretningen af selskabet og dermed også den krævede rekapitalisering til et samlet beløb på 10 mio. EUR i forholdsmæssige andele […]«.

(125) Eftersom staten udnævner alle medlemmer af *Triglav Naložbes* bestyrelse, og bestyrelsen havde godkendt kapitaltilførslen, og på baggrund af de øvrige generelle omstændigheder omhandlet ovenfor, som klart taler for, at de offentlige myndigheder var involveret i vedtagelsen af foranstaltningen, eller den manglende sandsynlighed for, at de ikke var involveret, vurderes det, at foranstaltningen kan tilregnes Slovenien.

K o n k l u s i o n

(126) Det forhold, at bestyrelserne var sammensat af *Elan*s kapitalejere, og at de skulle godkende kapitaltilførslen i 2008, viser, at den omhandlede foranstaltning kan tilregnes staten ([32]).

(127) Som anført ovenfor er der desuden tydelige tegn på statens tætte involvering i beslutningsprocessen i *KAD* — langt den vigtigste kapitalejer i *Elan* — som kontrollerede 57,61 % af kapitalen, da kapitaltilførslen fandt sted — og *DSU*. Disse tegn udledes af OECD's review, rapporten fra […], dokumenter offentliggjort af den slovenske regering og medierapporter.

(128) Den parallelle adfærd hos *Elans* fem kapitalejere, som alle var kontrolleret af staten, er desuden et tegn på statens involvering i kapitalejernes beslutning, da det er usandsynligt, at fem private og uafhængige operatører ville have accepteret at indskyde kapital i et kriseramt selskab samtidig og på samme betingelser.

(129) På baggrund af ovennævnte konkluderes det, at foranstaltning 2 indebærer anvendelse af statsmidler og kan tilregnes Slovenien.

Selektiv fordel for støttemodtageren

(130) For at blive betragtet som statsstøtte skal en foranstaltning være specifik eller selektiv, forstået således, at den begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner.

(131) Det vurderes, at hele *Elan*-koncernen skal betragtes som støttemodtager, for så vidt angår kapitalforhøjelsen i 2008, af samme grunde som for foranstaltning 1 (se betragtning (87)-(90)). Det skal dernæst vurderes, om foranstaltningen giver støttemodtageren en fordel.

(132) Hvis en foranstaltning opfylder kravene i det markedsøkonomiske investorprincip, foreligger der ikke en fordel. Som beskrevet ovenfor ville en markedsinvestor forsøge at maksimere forrentningen af sin formue (se betragtning (91)).

(133) I den sammenhæng bemærker Kommissionen først, at *Elan* var kriseramt, jf. definitionen i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering, da foranstaltning 2 blev tildelt (se betragtning (74)). I henhold til Slovenien stod *Elan* desuden over for insolvens i begyndelsen af 2008 og havde en likviditetsmangel på [12,6-15 mio.] EUR.

(134) Slovenien hævder, at *Elan*s kapitalejere baserede deres beslutning om at tilføre yderligere kapital på en række dokumenter udarbejdet af *Elan* og eksterne rådgivere, og at beslutningen således var velbegrundet.

(135) *Elan* udarbejdede ganske rigtigt en langsigtet plan for 2008-2012 for koncernen, men det skal bemærkes, at der i denne plan nævnes en kapitalforhøjelse på 25 mio. EUR som forudsætning for at opnå tilstrækkeligt afkast i fremtiden, og at *Elan*s kapitalejere vurderede, at denne langsigtede plan var utilstrækkelig til at udgøre et grundlag for en sådan kapitaltilførsel. Genopretningsplanen fra august 2008 bestod primært af prognoser og gav ingen oplysninger om den planlagte kapitalforhøjelse. Både den langsigtede plan for 2008-2012 og genopretningsplanen blev

([32]) Kommissionens beslutning 2008/948/EF af 23. juli 2008 om Tysklands foranstaltninger til fordel for DHL og Leipzig/Halle Lufthavn C 48/06 (ex N 227/06) (EUT L 326 af 23.12.2008, s. 1), betragtning (184)-(186), (226) og (227); Kommissionens afgørelse af 17. juni 2008 i sag C 29/08 Frankfurt Hahn lufthavn — Potentiel statsstøtte til lufthavnen og aftalen med Ryanair (EUT C 12 af 17.1.2009, s. 6), betragtning (212)-(218).

udarbejdet af *Elan* uden inddragelse af eksterne rådgivere. Et andet dokument fremlagt af Slovenien vedrørende den anden kapitalforhøjelse var et flash-estimat fra juli 2008 af værdien af *Elan* udarbejdet af *KAD*. Dette dokument understøtter dog ikke Sloveniens argument om, at *Elan*s kapitalejere handlede som forsigtige investorer, da *Elan* i henhold til dette estimat havde en negativ egenkapitalværdi på [29,5-34] mio. EUR i juli 2008, hvis eventuelle forpligtelser medregnes. Flash-estimatet fremhæver endvidere, at prognoserne i *Elan*s langsigtede plan for 2008-2012 kan være særdeles overoptimistiske i betragtning af tidligere erfaringer, og i det tilfælde ville selskabets værdi være endnu lavere.

(136) Slovenien fremlagde også en værdiansættelse af *Elans* egenkapital beregnet efter discounted cash flow-metoden. Denne værdiansættelse af egenkapitalen, som […] udarbejdede i juni 2008, tog udgangspunkt i det forhold, at *Elan*s markedsværdi pr. 31. december 2007 stadig var positiv og udgjorde [35-40] mio. EUR. Som beskrevet ovenfor (se betragtning (70)-(74)) forværredes *Elan*s situation drastisk i løbet af 2008. I lyset af denne udvikling må ovennævnte værdiansættelse af egenkapitalen betragtes som forældet den 28. august 2008, da *Elan*s kapitalejere traf beslutning om kapitaltilførslen, og den kan derfor ikke anvendes til at påvise, at *Elan*s kapitalejere handlede som forsigtige markedsinvestorer, navnlig i betragtning af omstændighederne i forbindelse med den anden kapitaltilførsel.

(137) For at godkende kapitalforhøjelsen krævede kapitalejerne, jf. betragtning (32), at bankerne først accepterede at omlægge *Elan*s eksisterende lån. Selv om bankerne ikke accepterede dette inden kapitalforhøjelsen, gik *Elan*s kapitalejere videre med kapitaltilførslen, da *Elan* ellers ville være gået konkurs.

(138) Hvis bankerne havde accepteret at omlægge lånene inden kapitalforhøjelsen, kunne dette have været et tegn på, at de troede, at *Elan* igen kunne blive rentabelt. Det var dog ikke tilfældet; tværtimod anmodede en af bankerne om en domstolsafgørelse mod *Elan* med henblik på at håndhæve bankens udestående. Bankens skridt kan betragtes som et tegn på, at markedet ikke troede på, at *Elan* igen kunne blive rentabelt.

(139) Det skal endvidere erindres, at kapitalejerne allerede i 2007 havde indskudt 10,225 mio. EUR i *Elan* uden succes. Selv om kapitaltilførslen i 2007 var baseret på en såkaldt strategisk udviklingsplan, hvorunder *Elan* oprindeligt anmodede om investeringer på 20,2 mio. EUR, bør det præciseres, at kapitaltilførslen i 2008 på 10 mio. EUR ikke kan betragtes som en anden investeringstranche i henhold til den oprindelige strategiske udviklingsplan. Kapitaltilførslen i 2008 var nødvendig for at undgå insolvens, idet den dækkede *Elan*s likviditetsmangel og tab og ikke var afsat til de formål, der var beskrevet i den strategiske udviklingsplan (se betragtning (23)).

(140) Endelig bemærker Kommissionen, at alle kapitalejere var statsejede, da foranstaltningen blev tildelt. Der var altså ingen private kapitalejere, der deltog i kapitalforhøjelsen.

(141) På baggrund af ovennævnte konkluderer Kommissionen, at foranstaltning 2 ikke blev tildelt i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip og tilførte *Elan* en fordel.

Konkurrencefordrejning og indvirkning på samhandelen

(142) Kommissionen kan konstatere, at støttemodtageren er aktiv på markeder, der er åbne over for konkurrence. Statsstøtte, der ydes til en sådan virksomhed, kan tilføre den en fordel i forhold andre konkurrenter, der ikke modtager sådan støtte. Imod Sloveniens opfattelse er det i den sammenhæng ikke relevant, om *Elan*s konkurrenter havde en større markedsandel end *Elan*, eller om disse konkurrenter også modtog midler fra deres kapitalejere.

(143) Når støtte, som ydes af en medlemsstat, styrker en virksomheds position i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for Unionen, må det antages, at denne samhandel påvirkes af støtten ([33]). Der er netop samhandel mellem medlemsstaterne med skiudstyr og marine fartøjer, som er de varer, støttemodtageren producerer og sælger.

([33]) Se navnlig dom af 17.9.1980, sag 730/79, Philip Morris mod Kommissionen, Sml.1980, s. 2671, præmis 11; sag C-53/00, Ferring, Sml. 2001, I, s. 9067, præmis 21; sag C-372/97, Italien mod Kommissionen, Sml. 2004, I, s. 3679, præmis 44.

(144) Kommissionen konkluderer på den baggrund, at foranstaltning 2 kan fordreje konkurrencen og kan have en indvirkning på samhandelen i EU.

5.2.3. **Konklusion om forekomsten af statsstøtte**

(145) På baggrund af ovennævnte argumenter konkluderer Kommissionen, at foranstaltning 2 udgør statsstøtte, jf. artikel 107, stk. 1, i TEUF, til *Elan*. Slovenien overholdt ikke standstill-forpligtelsen i artikel 108, stk. 3, i TEUF.

5.3. STØTTENS FORENELIGHED

(146) Artikel 107, stk. 2 og 3, i TEUF fastsætter undtagelser fra hovedreglen om, at statsstøtte er uforenelig med det indre marked som angivet i traktatens artikel 107, stk. 1.

(147) I den sammenhæng skal det bemærkes, at den berørte medlemsstat principielt skal godtgøre støttens forenelighed med det indre marked, jf. artikel 107, stk. 1, i TEUF, idet medlemsstaten skal påvise, at betingelserne for denne undtagelse er opfyldt ([34]).

(148) Kommissionen har vurderet foreneligheden af foranstaltning 2 i medfør af disse undtagelser. Eftersom den omhandlede foranstaltning blev tildelt et kriseramt selskab (se afsnit 5.1 ovenfor), har Kommissionen først vurderet foreneligheden af foranstaltningen i henhold til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. Dernæst er det vurderet, om foranstaltningen kan betragtes som forenelig på et andet grundlag.

5.3.1. **Rammebestemmelserne for redning og omstrukturering**

(149) I henhold til punkt 33 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering er kun kriseramte virksomheder berettigede til rednings- og omstruktureringsstøtte. *Elan* er berettiget, da det kunne betragtes som en kriseramt virksomhed, da den anden kapitaltilførsel fandt sted (se betragtning (74)).

(150) I henhold til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering skal **redningsstøtte** opfylde visse krav, som ikke opfyldes af den omhandlede foranstaltning:

a) Foranstaltningen blev for det første ikke ydet i form af et lån eller en garanti, men som en kapitaltilførsel (punkt 25, litra a), i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering).

b) Foranstaltningen blev for det andet ikke ydet inden for en periode på højst seks måneder efter udbetalingen af den første rate til virksomheden (punkt 25, litra a), i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering).

c) For det tredje tilsendte Slovenien ikke senest seks måneder efter den første gennemførelse af foranstaltningen Kommissionen en omstruktureringsplan eller en likvidationsplan eller dokumentation for, at garantien var blevet ophævet (punkt 25, litra c), i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering).

(151) De pågældende kapitaltilførsler skal derfor ikke betragtes som redningsstøtte.

(152) Foranstaltningen opfylder heller ikke alle de krav til **omstruktureringsstøtte**, der er fastsat i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering, da der ikke er fremlagt kompenserende modydelser, som kunne have modvirket støttens skadelige virkning på samhandelsvilkårene.

(153) I henhold til punkt 38-42 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering skal omstruktureringsstøtte være ledsaget af kompenserende modydelser, der står i et rimeligt forhold til støttens konkurrencefordrejende

([34]) F.eks. sag T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE mod Kommissionen, Sml. 2007 II, s. 2911, præmis 34-37.

virkninger og navnlig til støttemodtagerens størrelse og relative vægt på dens marked. I punkt 40 i rammebestemmelserne anføres det, at kompenserende modydelser særligt bør angå det eller de markeder, hvor virksomheden vil komme til at indtage en stærk position efter omstruktureringen. Slovenien hævder, at visse afhændelser, som *Elan* gennemførte i 2009 og 2010, havde en kompenserende virkning.

(154) Med hensyn til *Elan*s vintersportsdivision beskriver Slovenien *Elan* som »et af de sidste selvstændige mærker inden for vintersportsudstyr« og omtaler selskabet som »kun en [svag] konkurrent til meget større aktører på markedet« ([35]). Sidstnævnte karakteristik er dog ikke i overensstemmelse med *Elan*s nuværende majoritetskapitalholders beskrivelse af selskabet. *PDP* påpeger, at *Elan* i 2010 solgte 448 000 par ski og 217 000 snowboards, at *Elan* tegnede sig for 13 % af den globale skiproduktion, og at det var det syvende største skimærke i verden med en markedsandel på ca. 8 % af det globale marked.

(155) Slovenien fremlægger ikke en specifik definition af det produktmarked eller geografiske marked, som *Elan*s vintersportsdivision er aktiv på. Som beskrevet i det følgende, under hensyntagen til de oplysninger, som Slovenien har fremlagt, og på baggrund af overvejelser vedrørende definition af marked i tidligere sager om fusioner ([36]) må det konkluderes, at *Elan* faktisk havde en betydelig markedsandel på i hvert tilfælde nogle af de relevante markeder.

(156) For at vurdere selskabets relative vægt på de markeder, hvor det er aktivt, har Kommissionen undersøgt den tilgængelige dokumentation, herunder de strategiske dokumenter, som *Elan* selv har udarbejdet. Ud over tilbehør producerer Elan navnlig alpine ski og snowboards. Disse sælges på den ene side som *Elan*-mærkevarer til forhandlere (i det følgende benævnt »detailmarkedet«). På den anden side fungerer Elan som en producent af originaludstyr og leverer ski og snowboards til andre konkurrerende producenter (i det følgende benævnt »OEM-markedet«). Det skal bemærkes, at Kommissionen med henblik på afgørelse i sag nr. COMP/M.3765 — AMER SALOMON i december 2005 bl.a. vurderede separate produktmarkeder for forskellige typer vintersportsudstyr, herunder separate relevante produktmarkeder for alpine ski og for snowboards samt OEM-markedet for alpine ski. Detailmarkederne for vintersportsudstyr blev betragtet som nationale, mens det blev vurderet, at OEM-markedet mindst omfattede EØS-området ([37]). I *Elan*s udviklingsplan for OEM-markedet for ski 2006-2010 angiver selskabet, at dets globale markedsandel af OEM-produktionen af ski var 21 % i 2005, og forklarer »[…]«. I henhold til *Elan*s udviklingsplan for sportsartikler 2006-2010 betragtede *Elan* sig selv som verdens førende producent af snowboards med en produktion på 268 000 enheder i 2005, hvilket svarede til en markedsandel på 16 %. Størstedelen af denne produktion vedrører OEM-markedet, mens 30 000 snowboards blev solgt under *Elan*-mærket i 2005. Med hensyn til ski af *Elan*-mærket havde *Elan* i henhold til sin udviklingsplan for 2006-2010 (gennemtrængningsstrategi for Elan-mærket med fokus på markeder og mærkevarer) en global markedsandel på 7,5 %, hvilket gjorde *Elan* til den syvende største producent i verden. I dokumentet fremhæves det dog, at selskabet troede, at det på mellemlang sigt kunne blive et af de bedste fem mærker, og forklarede, at […].

(157) Da vintersportsdivisionen tegner sig for langt den største del af *Elan*s indtjening, og i betragtning af *Elan*s stærke position inden for i hvert fald nogle dele af markedet for vintersportsudstyr, jf. ovennævnte, burde man have gennemført kompenserende modydelser på særligt dette område. Undersøgelsen af de elementer, som vintersportsdivisionen i henhold til Slovenien havde gennemført som kompenserende modydelser, var den eneste afhændelse salget af en *Elan*s andel på [17,5-20 %] af selskabets joint venture-partner inden for distribution *Dal Bello Sports* (i det følgende benævnt *Dal Bello*) i USA. *Elan*s afhændelse var resultatet af ophøret af dets joint venture inden for markedsføring og distribution med *Dal Bello* i Nordamerika. *Elan* hævder, at ophøret af dette samarbejde førte til en nedgang i *Elan*s salg i Canada og USA, og opfatter dette som en »kompenserende virkning«.

(158) Det bør først bemærkes, at hverken den langsigtede plan for 2008-2012 eller genopretningsplanen nævner salget af andelen i *Dal Bello*. Salget kan derfor ikke betragtes som »en integreret del af omstruktureringen«, som krævet i punkt 40 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. En nærmere undersøgelse af transaktionen viser faktisk, at markedsførings- og distributionssamarbejdet ophørte på *Dal Bello*s initiativ. Slovenien medgav, at

([35]) Brev fra Jadek & Pensa på Elans vegne af 2. december 2012.
([36]) Se sag COMP/M.3765 — AMER SALOMON, på: http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m3765_20051012_20212_en.pdf.
([37]) Jf. fodnote 36.

»Elans problemer i 2008 og Dal Bellos ønske om at finde en mere pålidelig partner på lang sigt førte til en drøftelse vedrørende ophøret af et ellers succesrigt samarbejde. Disse drøftelser resulterede den 14. december 2009 i en aftale om ophøret af parternes joint venture …«. Alene i lyset af dette kan *Elan*s afhændelse ikke betragtes som en kompenserende modydelse.

(159) Indskrænkning af salget, som fører til et fald i støttemodtagerens markedsandel, kan under andre omstændigheder udgøre en kompenserende modydelse, men Kommissionen bemærker, at den pågældende transaktion i den omhandlede sag vedrørte detailmarkedet, som tidligere blev betragtes som nationalt af Kommissionen ([38]), og at *Elan*s salg af ski kun blev reduceret på det nordamerikanske marked og ikke på de europæiske markeder. Reduktionen kan derfor ikke kompensere for fordrejninger, der er skabt inden for EØS. Det pågældende joint venture var desuden aktivt inden for markedsføring og distribution af ski, ikke produktion af ski. Elans kerneaktivitet er dog produktion af ski og snowboards. Kun afhændelser inden for en støttemodtagers hovedmarked kan betragtes som kompenserende modydelser.

(160) Slovenien har også hævdet, at reduktionen af antallet af medarbejdere beskæftiget med produktion af ski og de lavere investeringer i markedsføring kunne betragtes som kompenserende modydelser.

(161) Som det også dokumenteres ved *Elan*s langsigtede plan og genopretningsplan, skal disse foranstaltninger betragtes som simple rationaliseringsforanstaltninger, der har til formål at sænke omkostningerne og øge effektiviteten med henblik på at genopnå finansiel rentabilitet. Foranstaltningerne blev ikke iværksat for at reducere *Elan*s markedstilstedeværelse eller modvirke fordrejninger af konkurrencen, der er opstået som følge af den støtte, *Elan* har modtaget.

(162) Slovenien hævder, at følgende afhændelser havde en kompenserende virkning inden for den marine sektor: I 2009 solgte *Elan* to virksomheder med aktiviteter inden for chartering af lystbåde, *Elan Yachting* d.o.o. og *Elan Marine Charter* d.o.o. I 2010 solgte man *Elan Brod* d.o.o., en virksomhed beliggende i Kroatien, som primært producerede motorbåde. Slovenien hævder, at disse virksomheder ikke strukturelt var tabsgivende, at *Elan Yachting* d.o.o.'s og *Elan Marine Charter* d.o.o.'s charteraktiviteter støttede udbredelsen af *Elans* lystbåde på *Elans* primære markeder, og at tilbagetrækningen fra motorbådsmarkedet i væsentlig grad reducerede *Elan*s tilstedeværelse på markedet for både til fritid og sport.

(163) Kommissionen minder om, at kompenserende modydelser i henhold til punkt 40 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering særligt bør angå det eller de markeder, hvor virksomheden vil komme til at indtage en stærk position efter omstruktureringen. Afskrivninger og nedlæggelse af tabsgivende aktiviteter, der under alle omstændigheder ville være nødvendige for igen at gøre virksomheden levedygtig, betragtes ikke som en indskrænkning af virksomhedens kapacitet med henblik på vurderingen af de kompenserende modydelser.

(164) Det skal erindres, at den marine virksomhed ikke er *Elan*s hovedaktivitet. Selskabet genererer en betydelig højere andel af sin omsætning i vintersportsdivisionen. I henhold til den finansielle prognose for 2011 forventedes den samlede indtjening for den marine division kun at nå op på [20-24] mio. EUR sammenlignet med [58-68] mio. EUR i vintersportsdivisionen. Vintersportsdivisionen modtog også den største del (5,924 mio. EUR) af kapitaltilførslen på 10 mio. EUR i *Elan*. I medfør af punkt 40 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering er det tvivlsomt, om afhændelserne i den marine division overhovedet kan anses for kompenserende modydelser, da det marine marked, som også forklaret i det følgende, ikke er det marked, hvor virksomheden vil komme til at indtage den stærkes position efter omstruktureringen.

(165) For fuldt ud at forstå Sloveniens argumenter har Kommissionen ikke desto mindre undersøgt, i hvilket omfang Slovenien kunne hævde, at der er truffet kompenserende modydelser i den marine division. Inden omstruktureringen beløb *Elan*s maksimale produktionskapacitet sig til [280-330] sejlbåde og [45-55] motorbåde. Slovenien

([38]) Jf. fodnote 36.

fremlægger ikke en specifik definition af det marine produktmarked eller de geografiske markeder, hvori selskabets relative vægt kan måles. I sine indgivelser taler det om en reduktion af *Elan*s tilstedeværelse på »markedet for både til fritid og sport« og henviser samtidig til selskabets tilbagetrækning fra »markedssegmentet for motorbåde«.

(166) Analysen af de foreliggende dokumenter, herunder strategiske dokumenter udarbejdet af Elan selv, vedrørende *Elan Marine*-divisionens position i konkurrencen giver yderligere indsigt i selskabets relative vægt på det marine marked. I *Elan*s udviklingsplan for den marine division 2006-2010 anføres det, at verdensmarkedet for alle nye både beløb sig til ca. 25 mia. EUR, hvoraf 80 % var motorbåde, og 20 % var sejlbåde, og at det samme forhold gælder for Europa. *Elan* beskrev markedet som »særdeles fragmenteret« og anslår, at selskabets sejlbådsprogram tegner sig for en markedsandel i EU på ca. [0-5] %, og at motorbådsprogrammet tegner sig for << 1 %. I udviklingsplanen angives det dog også, at der findes forskellige markedssegmenter, der er kendetegnet ved forskellige konkurrencevilkår, herunder adgangsbarrierer. I *Elans langsigtede plan for Skimar-koncernen 2008-2012* fra juni 2008 segmenteredes bådmarkedet efter bådlængde, og det oplystes, at konkurrencen var hårdest i segmentet for småbåde (30 fod), mens *Elan* producerede og solgte mellemstore både på 30-50 fod og havde planer om at udvikle nye modeller […]. Den tydeligste angivelse af *Elan*s markedsandel inden for det segment, hvor det i henhold til selskabet selv konkurrer, er hentet fra en præsentation af *Elan*s nuværende majoritetskapitalejer *PDP*: »I 2010 solgte *Elan* i segmentet for sejlbåde på 32-60 fod (som repræsenterer 20 % af lystbådsmarkedet) 122 både og opnåede dermed en markedsandel på 5,2 %«. Det virker plausibelt, at markedet som udgangspunkt segmenteres efter kriterier, som f.eks. fremdriftstype (sejl eller motor) og størrelse. Da der ikke er indvendinger mod dette, kan Kommissionen, for så vidt angår denne afgørelse, acceptere *PDP's* vurdering af, at *Elan* havde en markedsandel på > 5 % på det fragmenterede sejlbådsmarked.

(167) Selv om *Elan*s afhændelser i den marine division kunne indgå i Kommissionens vurdering af forenelighed, ville kompenserende modydelser i den marine division derfor kun kunne træffes i forbindelse med produktion af sejlbåde, som tydeligvis var den marine divisions hovedaktivitet, hvor selskabet som nævnt havde en ikke-ubetydelig andel af det marked, som *Elan* betegner som særdeles fragmenteret. Afhændelsen af de charteraktiviteter, der højst indirekte støttede *Elan*s salg af lystbåde, og afhændelsen af motorbådsproduktionen, en sektor, som *Elan* forlod ved sit salg af *Elan Brod* d.o.o., er derfor ikke i overensstemmelse med punkt 40 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. Med hensyn til motorbåde begyndte *Elan* først at producere sådanne både i 2002, idet man ønskede at udnytte selskabets ry inden for sejlbådssektoren til produktionen af motorbåde. Salget toppede dog med 50 motorbåde i 2006 og 2007, hvorefter det faldt til [25-29] både i 2008 og kun [7-9] både i 2009.

(168) I Sloveniens dokumenter fremhæves det også, at Elans kapitalejere og bankerne betragtede de afhændede aktiviteter som ikke-kerneaktiviteter ([39]). Det skal dog også bemærkes, at salget af *Elan*s datterselskaber ikke havde til formål at modvirke eventuelle fordrejninger af konkurrencen. Alle tre datterselskaber var tabsgivende, da de blev solgt, og i årene forud for salget. Slovenien oplyste Kommissionen, at det samlede (kombinerede) nettoresultat for *Elan Yachting* d.o.o. og *Elan Marine Charter* d.o.o. var et tab på 157 000 EUR i 2007, et tab på 100 000 EUR i 2008 og et tab på 57 000 EUR i 2009. Også *Elan Brod* d.o.o. led tab i hele perioden, nemlig 58 000 EUR i 2006, 436 000 EUR i 2007, 1 mio. EUR i 2008 og 1,5 mio. EUR i 2009. På baggrund af disse tal lyder Sloveniens udsagn om, at selskaberne ikke strukturelt var tabsgivende, blot som et selvforsvar. Som anført ovenfor betragtes afskrivninger og nedlæggelse af tabsgivende aktiviteter, der under alle omstændigheder ville være nødvendige for igen at gøre virksomheden levedygtig, ikke som en indskrænkning af virksomhedens kapacitet med henblik på vurderingen af de kompenserende modydelser. De høje tab, som de tre solgte marine datterselskaber havde lidt, og den alvorlige fortsatte nedgang i *Elan Brod* d.o.o. viser dog, at afhændelserne under alle omstændigheder var nødvendige for igen at gøre selskabet levedygtigt og kan derfor ikke betragtes som kompenserende modydelser.

(169) Kommissionen konkluderer derfor, at *Elan*s afhændelser og dets reduktion i antallet af medarbejdere og markedsføringsudgifterne ikke kan betegnes som kompenserende modydelser. Da der ikke blev gennemført kompenserende modydelser, heller ikke i henhold til punkt 56 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering,

([39]) Se Sloveniens indgivelse af 10. oktober 2011 med brev fra *KAD*, som henviser til frasalget af selskaber i den marine division, som »ikke betragtes som kerneaktivitet«, eller brev fra advokatfirmaet Jadek & Pensa for Elan af 26. april 2012, som forklarer, at banker kræver, at selskabet sælger ikke-kerneaktiver i Kroatien, inden de kan acceptere en refinansieringsaftale.

som fastlægger, at betingelserne for godkendelse af støtte kan være mindre strenge i støtteberettigede områder med hensyn til modydelser, må Kommissionen konkludere, at rammebestemmelsernes krav ikke er opfyldt med hensyn til nødvendigheden af at gennemføre kompenserende modydelser. Da kravene til forenelig omstruktureringsstøtte i rammebestemmelserne er kumulative, kan anvendeligheden af rammebestemmelserne udelukkes, hvis kun ét krav ikke opfyldes. Kommissionen vurderer ikke, om de øvrige krav er opfyldt. På baggrund af ovennævnte konkluderes det, at foranstaltning 2 ikke kan betragtes som forenelig i medfør af rammebestemmelserne for redning og omstrukturering.

5.3.2. **Forenelighed på andet grundlag**

(170) Undtagelserne i artikel 107, stk. 2, i TEUF finder ikke anvendelse i den aktuelle sag, fordi foranstaltningen ikke har en social karakter, ikke er blevet givet til enkelte forbrugere, ikke har til formål at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre begivenheder, og fordi den ikke er blevet givet til støtte for økonomien i visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder, som er påvirket af Tysklands deling.

(171) Yderligere undtagelser er fastlagt i artikel 107, stk. 3, i TEUF.

(172) Det fremgår af artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF, at »støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse«, kan betragtes som forenelig med det indre marked. *Elan* er beliggende i en region, der er berettiget til støtte i medfør af artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF ([40]). Foreneligheden af statsstøtte til støtteberettigede områder reguleres af regionalstøtteretningslinjerne ([41]). I henhold til regionalstøtteretningslinjerne må der i princippet kun ydes støtte til virksomheder, der ikke er kriseramte. *Elan* var dog kriseramt, da foranstaltningen blev tildelt (se betragtning (74)). Foranstaltning 2 kan derfor ikke betragtes som forenelig regionalstøtte.

(173) I lyset at det ovenstående konkluderer Kommissionen, at støtten ikke er omfattet af undtagelsen i artikel 107, stk. 3, litra a), i TEUF.

(174) I artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF hedder det, at »støtte, der kan fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi« kan betragtes som forenelig med det indre marked.

(175) Kommissionen bemærker, at den pågældende støtte ikke var udformet til at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse, og Kommissionen har heller ikke fundet bevis for, at den er udformet til at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den slovenske økonomi.

(176) I lyset at det ovenstående konkluderer Kommissionen, at støtten ikke er omfattet af undtagelsen i artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF.

(177) Af artikel 107, stk. 3, litra d), i TEUF fremgår, at støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven kan betragtes som værende forenelig med TEUF, når den ikke ændrer samhandels- og konkurrencevilkårene i Unionen i et omfang, der strider mod de fælles interesser. Denne artikel gælder tydeligvis ikke for den aktuelle sag.

(178) I henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF kan der gives tilladelse til statsstøtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Kommissionen har udarbejdet en række retningslinjer og meddelelser, der forklarer, hvordan den vil anvende undtagelsen i denne artikel. Eftersom den omhandlede foranstaltning blev tildelt et

([40]) Sloveniens regionalstøttekort godkendt af Kommissionen den 13. september 2006 og offentliggjort i EUT C 256 af 24.10.2006, s. 6.
([41]) EUT C 54 af 4.3.2006, s. 13.

kriseramt selskab, har Kommissionen kun vurderet foreneligheden af foranstaltningen i henhold til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. Ingen af de øvrige retningslinjer og meddelelser gælder for den omhandlede foranstaltning.

(179) Den omhandlede støtte udgør således uforenelig statsstøtte.

6. **TILBAGEBETALING**

(180) I henhold til TEUF og Domstolens faste retspraksis er Kommissionen, når den har fundet støtte uforenelig med det indre marked, kompetent til at beslutte, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre den ([42]). Ifølge Domstolens faste retspraksis har en stats forpligtelse til at ophæve den støtte, som Kommissionen anser for at være uforenelig med det indre marked, til formål at genetablere den tidligere situation ([43]). I den sammenhæng har Domstolen fastslået, at dette mål er nået, når modtageren har tilbagebetalt de beløb, der er tildelt som ulovlig støtte, hvorved den fordel fortabes, som selskabet har haft i forhold til sine konkurrenter på markedet, og den situation, der herskede på markedet, før støtten blev ydet, er genskabt ([44]).

(181) I overensstemmelse med retspraksis hedder det i artikel 14 i procedureforordningen, at »I negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren«.

(182) Eftersom den omhandlede foranstaltning udgør ulovlig og uforenelig støtte, skal støtten tilbagebetales for at genoprette markedssituationen fra før ydelsen af støtten. Tilbagebetaling skal finde sted fra det tidspunkt, hvor støttemodtageren opnåede fordelen, dvs. da støtten blev stillet til rådighed for støttemodtageren, og der bør betales renter, indtil beløbene er tilbagebetalt.

(183) Kapitaltilførslen i 2008 skal tilbagebetales i sin helhed, da de beslutninger, som blev truffet af alle de fem enheder, der deltog i transaktionen, kan tilregnes staten. Kapitaltilførslen udgjorde i alt 10 mio. EUR, hvoraf 5,924 mio. EUR blev tilført *Elan Winter Sport*, og 4,076 mio. EUR blev tilført *Elan Marine*. Disse to selskaber blev dog fusioneret ind i moderselskabet *Elan* i juni 2010. Rente for tilbagebetaling beregnes fra den dato, hvor kapitalen faktisk blev stillet til rådighed for støttemodtageren, dvs. den 8. september 2008.

7. **KONKLUSION**

(184) Kapitaltilførslen til fordel for *Elan*, som kapitalejerne traf beslutning om i januar 2007 (foranstaltning 1), udgør ikke statsstøtte, da kapitalejernes beslutning var i overensstemmelse med det markedsøkonomiske investorprincip.

(185) Kapitaltilførslen til fordel for *Elan*, som kapitalejerne traf beslutning om i august 2008 (foranstaltning 2), udgør statsstøtte. Statsstøtten er ikke forenelig med det indre marked. Den opfylder ikke kravene i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. Heller ingen af bestemmelserne i artikel 107, stk. 2 og 3, i TEUF opfyldes. Kapitaltilførslen på 10 mio. EUR skal derfor tilbagesøges fra *Elan* sammen med renter —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Kapitaltilførslen i januar 2007 udgør ikke statsstøtte som defineret i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

([42]) Se sag C-70/72, Kommissionen mod Tyskland, Sml. 1973, s. 813, præmis 13.
([43]) Se forenede sager C-278/92, C-279/92 og C-280/92, Spanien mod Kommissionen, Sml. 1994 I, s. 4103, præmis 75.
([44]) Se sag C-75/97, Belgien mod Kommissionen, Sml. 1999 I, s. 30671, præmis 64-65.

Artikel 2

Statsstøtteforanstaltningen til fordel for *Elan* i form af en kapitalforhøjelse på 10 mio. EUR i 2008 blev ulovligt tildelt af Slovenien i strid med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og er uforenelig med det indre marked.

Artikel 3

1. Slovenien tilbagesøger den i artikel 2 omhandlede støtte fra støttemodtageren *Elan*.

2. Der betales renter af de beløb, som skal tilbagebetales, fra den dato, hvor de blev stillet til rådighed for støttemodtageren (8.9.2008), frem til den dato, hvor de rent faktisk tilbagebetales.

3. Renten beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 ([45]).

4. Slovenien indstiller alle resterende udbetalinger af den i artikel 2 omhandlede støtte med virkning fra datoen for vedtagelsen af denne afgørelse.

Artikel 4

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 2 omhandlede støtte iværksættes øjeblikkeligt og effektivt.

2. Slovenien sikrer, at denne afgørelse efterkommes senest fire måneder efter meddelelsen deraf.

Artikel 5

1. Senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse sender Slovenien følgende oplysninger til Kommissionen:

a) det samlede beløb (hovedstol og renter), der skal tilbagesøges fra støttemodtageren

b) en detaljeret beskrivelse af allerede trufne og planlagte foranstaltninger med henblik på at efterkomme denne afgørelse

c) dokumentation for, at støttemodtageren har fået påbud om at tilbagebetale støtten.

2. Slovenien holder Kommissionen underrettet om fremskridtene med de foranstaltninger, der på nationalt plan træffes for at efterkomme denne afgørelse, indtil den i artikel 2 omhandlede støtte er fuldt tilbagebetalt. Slovenien indsender på Kommissionens anmodning straks oplysninger om, hvilke foranstaltninger der allerede er truffet eller planlagt for at efterkomme afgørelsen. Slovenien sender tillige detaljerede oplysninger om, hvor store støttebeløb og renter støttemodtageren allerede har tilbagebetalt.

Artikel 6

Denne afgørelse er rettet til Republikken Slovenien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. september 2012.

På Kommissionens vegne
Joaquín ALMUNIA
Næstformand

([45]) EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.